

Võru valla esimene liikumisseminar tõi kokku aktiivsed ja motiveeritud kogukonnaliikmed

Võru vald koostöös Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskusega korraldas 15. aprillil Sõmerpalu kogukonnamajas Võru valla esimese liikumisseminari, mille eesmärgiks oli innustada ja toetada liikumisharrastust igas vanuses inimestes ning jagada teadmisi, kuidas liikumist teadlikult ja tõhusalt oma igapäevaelu põimida.

Võru valla esimese liikumisseminari idee hakkas idanema juba mullu novembris, mil alustati spordivaldkonna teenuse disainimist. "Mõistsime, et liikumise ja liikumisõpetuse valdkonnas on tekkinud vajadus kogukondlikuks koostumiseks, teadmiste vahetuseks ja inspiratsiooni ammutamiseks. Soovisime luua platvormi, kus nii koolide ja lasteaedade liikumisõpetajad, spordiklubide esindajad kui ka valdkonna huvilised saaksid kohutuda, arutada ja õppida üksteiselt," rääkis Võru valla liikumisseminari korraldanud Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse spordikoordinaator Asko Saarepuu.

Seminaripäev oli mitmekülgne ning kaasahaarav. Päev algas paneeldiskussiooniga, kus kohalikud eestvedajad Henn Antson, Piret Kahre, Annika Eliste, Piia Õispuu ja Merike Õun arutlesid



Võru valla liikumisseminari päeva lõpetuseks toimus paneeldiskussioon, kus arutati liikumisharjumuste kujundamise, inspireeriva juhendamise ning elukestva aktiivsuse teemadel. Foto: Birgit Pettai

inimeste liikumisharrastusse kaasamise üle. Sellele järgnes Ülle Puustusmaa ettekanne, mis tutvustas spordivaldkonna teenusedisaini dokumenti. Cristina Krooni inspireeriv ettekanne aju ja liikumise seostest tõi välja liikumise olulisuse ka kognitiivsete protsesside toetamisel. Raido

Ränkel keskendus tahtele, motivatsioonile ja ajaplaneerimisele. Siim Tõnisson viis läbi praktilise liikumismängude tunni, millele järgnes Sandra Raju mobility treening. Päeva lõpus toimunud paneeldiskussioon, kus osalesid päeva esinejad ja volikogu liige Ilmar Kesselmann, pakkus sisukat

arutelu liikumisharjumuste kujundamise, inspireeriva juhendamise ning elukestva aktiivsuse teemadel. Päeva ja paneeldiskussioone juhtis Margus Ader.

Võru valla liikumisseminarile registreerus 63 inimest, kellest 56 osalesid reaalselt kohapeal. Osalejad olid esinejatega väga rahul

– kõik ettekanded olid sisukad, inspireerivad ja praktilise väärtusega. Paneeldiskussioonid tõi kokku erinevad vaated liikumismotivatsiooni ja koostöö valdkonnas. "Kõige väärtuslikumaks peangi seda, et sündmus aitas liikumise valdkonnas inimesi päriselt kokku tuua – nii mõttevahetusteks kui uute ideede tekkeks," ütles spordikoordinaator Asko Saarepuu.

"Minu jaoks oli suur rõõm näha osalejate kaasatust, vahetuid reaktsioone ja head tagasisidet kohapeal. Seminar oli tempokas ja detailirohke koos aktiivse liikumisega. Koostöö partneritega (esinejad, tehnika, ruumid) sujus hästi," sõnas Saarepuu. "Tagasiside põhjal on selge, et sarnaseid kokkusaamisi oodatakse ka edaspidi – ja see annab korraldajana motivatsiooni jätkata," lisas ta.

Suur tänu kogu meeskonnale, kes liikumisseminari korraldamisele kaasa aitasid, iga panus oli oluline ja kinnitab meeskonna head toimimist.

Sündmus toimus projekti "Võru valla spordivaldkonna arendamine" raames.

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus

Raamatukoguhoidja tähistas 60. tööjuubelit

Aprilli teisel nädalavahetusel täitis Vana-Vastseliina haruraamatukogu raamatukoguhoidjal Tiit Pihljal muljetavaldavad 60 aastat südamega tehtud tööd Vana-Vastseliina haruraamatukogus.

15. aprillil käisid tööjuubeli puhul Tiit Pihljal õnnitlemas vallavanem Kalmer Puusepp ja abivallavanem

Piret Otsatalu.

"See on erakordne teekond, mis on puudutanud paljusid lugejaid ja rikastanud kogukonna kultuurielu aastakümneid," rääkis Võru vallaraamatukogude direktor Marika Kraani.

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist



Haruraamatukoguhoidjal täitis 60 aastat raamatukogus. Foto: Erakogu

Järvere proua sai 100-aastaseks

Aprilli keskel käisid Võru vallavanem Kalmer Puusepp ja abivallavanem Piret Otsatalu õnnitlemas 100-aastaseks saanud proua Elsa Reedit.

Viimastel aastatel Sõmerpalu hooldekodus elav proua on sündinud Venemaal eestlaste kogukonnas, kuid kolis sõja lõppedes Eestisse. Elsa Reedi on pikaaegne Järvere küla elanik ning oma kodus elas ta 94. eluaastani. Kuni pensionieani töötas proua Reedi Võru Metsamajandis, kus valvas masinaparki sisenevaid ja sellest väljuvaid sõidukeid.

Kodus pensionipõlve nautides armastas proua Elsa enim kodaia eest hoolt kanda ning lilledega hoovi kaunistada, sügisperioodil hoolitses proua Elsa selle eest, et keldrist ei puuduks hoidised, moosid ja mahlad.

Proua Elsa Reedi taju on 100. sünnipäevast hoolimata väga

hea – tema lemmiktegevuseks on kõrvaklappidest raadio kuulamine, tulgu sealt siis uudised või kaunis muusika.

Uudiste kohta ütleb proua, et kõige tähtsamaks peab ta hominikusi uudiseid – siis teab, kas tasub

voodist tõusta või mitte.

Võru vallavalitsus soovib proua Elsat palju õnne, tugevat tervist ja sära silmadesse!

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist



Vallavalitsuse esindus proua Elsat õnnitlemas. Foto: Katariina Ummelk

Võru vallavolikogu aprillikuu istungilt

Võru vallavolikogu istung toimus 16. aprillil Vastseliina gümnaasiumis.

Volikogu istungil:

- Vastseliina gümnaasiumi direktor Kristi Pettai andis ülevaate kooli tegevustest ja õppetööst;
- SA Võrumaa Arenduskeskuse juhataste Tiit Toots andis ülevaate maheprojektist ja Nursipalu toetusmeetme projektist;
- nõustuti Verijärve külas Võru metskond 105 katastriüksusele (kvartal QB211) kavandatud aegjärgsete raiete tegemisega;
- nõustuti Tsoolgo külas Päikseranna kinnistul Mustjärve kallasraja tõkestamisega tingimuse, et tagatakse tõkkest üle- või läbipääs kallasrada mööda liikumiseks;
- otsustati võõrandada kirjaliku

enampakkumise korras korteriomand Parksepa alevikus Karja tn 2-1 alghinnaga 20 000 eurot;

- nõustuti vallavalitsuse ettepanekuga luua struktuuri praegusest suurema vastutusega kalmistuvahi ametikoht, kelle ülesandeks on muuhulgas kalmistute dokumentidega tegelemine (registri kanded, platside lubade väljastamine jmt);
- võeti vastu Võru valla 2025. aasta I lisaeelarve.

Lisainfo:
Inga Leelanss
vallasekretär
5692 0660



1. JUULI-31. JUULI
TÖÖTAB VÕRU VALLAS VALVELASTEAIANA VÕRU VALLA LASTEAED LÕUNAPÄRLID SÖMERPALU MAJA.

1. JUULI-18. JUULI
TÖÖTAB VALVELASTEAIANA VASTSELIINA LASTEAED.

TOIDUPÄEVA MAKSUMUS LAPSE KOHTA ON 1,8 EUROT. ÕPPEVAHENDITE TASU JUULIKUUS PUUDUB.

LAPSEVANEMATEL, KES SOOVIKOVAD KOHTA VALVELASTEAIAS, PALUME AVALDUS ESITADA VÕRU VALLA LASTEAED LÕUNAPÄRLID DIREKTORILE JA/VÕI VASTSELIINA LASTEAIA DIREKTORILE.

TEISTES VÕRU VALLA LASTEAEDADES ON 1. JUULIST 1. AUGUSTINI KOLLEKTIIVPUHKUS. LASTEAIAID ALUSTAVAD TÖÖD 1. AUGUSTIST 2025.

Kirumpää küla veevärgiga liitumisest

Kirumpää küla elanikud saavad peagi liituda uue veevärgi ja kanalisatsiooniga. AS Võru Vesi rajab Kirumpää küla reoveekogumisalale ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, mille ehitustööd teostab Saveka Torutööd AS. Tööd algasid 2024. aasta lõpus ja tänaseks on juba mitmed tänavad torustikega varustatud ning Võru linnaga ühendus loodud.

Kui soovid oma kodu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ühendada, järgi neid samme:

1. Esita liitumistaotlus:

- mine AS Võru Vesi veebilehele (voruvesi.ee) ja vali "Kliendile - Avaldused ja blanketid"
- või mine isiklikult Võru Vesi kontorisse aadressil Ringtee 10, Võru.

2. Saad liitumistingimused:

- pärast taotluse esitamist saad 30 päeva jooksul liitumistingimused, mis selgitavad, mida on vaja teha kinnistu torustike ehitamiseks ja ühendamiseks. Liitumistingimuste eest tuleb tasuda 32,15 eurot.

3. Telli ehitusprojekt:

- ehitusprojekti saad tellida AS Võru Vesi kaudu või pöörduda pädeva projekteerija poole. AS

Võru Vesi koostab liitumiskprojekte maksumusega alates 403,61 eurot (oleneb, kas tuleb teha nt täiendavaid geodeetilisi mõõdistusi või muid lisatöid). Projekti koostamise aeg on ca 3 kuud, olenevalt palju projekte korraga töös on.

4. Sõlmi liitumisleping:

- kui projekt on valmis, saab AS-iga Võru Vesi sõlmida liitumislepingu, mille sõlmimiseks saab esitada taotluse samuti veebilehel või kohapeal kontoris.

Hea uudis: kui sõlmid lepingu ja ehitad torustiku välja aasta jooksul pärast tänavatorustikele kasutusloa väljastamist, on liitumistasu null eurot!

5. Leia ehitaja ja tee tööd:

- pärast lepingu sõlmimist leia pädev ehitaja, kes rajab sinu kinnistule vajalikud torustikud.

Tähelepanu! Ehitustööd tohib alustada alles siis, kui tänavatorustikud on valmis ja AS Võru Vesi on andnud loa kinnistu torustike ühendamiseks.

6. Esita teostusmõõdistus:

- pärast tööde lõppu telli geodeet, kes koostab teostusmõõdistuse (joonis näitab, kuidas ja kuhu ning millised torud paigaldati) ja esita see AS-ile Võru Vesi.

7. Sõlmi teenusleping:

- esita AS-ile Võru Vesi teenuslepingu avaldus (veebilehel või kontoris).

8. Vee avamine:

- AS Võru Vesi esindaja paigaldab pärast teenuslepingu sõlmimist sinu kinnistu nõuetele vastavasse veemõõdusõlme kaugloetava veearvesti ja plommib selle.

Seejärel avatakse sulle vesi ja saad hakata seda kasutama!

Täpsem informatsioon liitumiskprotsessi kohta on leitav AS Võru Vesi veebilehel (voruvesi.ee/ kliendile/ueele-liitujale/).

Kirumpää reoveekogumisala projekt maksab kokku umbes 1,22 miljonit eurot (lisandub käibemaks) ja selle raames rajatakse 2,2 km veetorustikke ning 4 km kanalisatsioonitorustikke. Projekti kaasrahastab Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond ja toetab Võru vald.

Kui sul tekib küsimusi, võta ühendust AS-iga Võru Vesi.

Kadri Saal
juhiabi
Võru Vesi

Võru vallavalitsuse aprillikuu istungitelt

Aprillikuus toimus kaks Võru vallavalitsuse istungit.

8. aprillil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

- otsustati algatada riigihanke „Vastseliina spordiväljaku katuse projekteerimis- ja ehitustööd”;
- otsustati anda projekteerimistingimused Kasaritsa külas Vardjamäe katastriüksustele elamu ehitusprojekti koostamiseks ning keelduti Tellaste külas Tellaste-Turra katastriüksusele hüdroelektrijaama ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimuste andmisest;
- otsustati anda ehitusluba Lompka külas Hielaia maaüksusele üksiklamu ja abihoone, Navi külas Raagi-Kiido maaüksusele elamu, Tohkri külas Huti maaüksusele töökoja püstitamiseks, Võrumõisa külas Vuti tee 2 maaüksusel asuva elamu laiendamiseks, Mäeküläs Volasaare-Jaani, Liiva külas Riimäe maaüksustele suurkaevude rajamiseks;
- otsustati anda kasutusluba Hännike külas Lustivere maaüksusele püstitatud eramule;
- nõustuti Kolepi külas Jüri, Kääpa külas Vana-Piirioja, Kärjala külas Krandsimäe, Kasaritsa külas Saunaoru katastriüksuste jagamisega ning määrati moodustatavatele katastriüksustele

nimed ja maa sihtotstarbed;

- otsustati seada Kirumpää külas Rüütli tee 11 katastriüksusele sundvaldus AS-i Võru Vesi kasuks;
- otsustati seada Kirumpää külas Luhaniidu sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks;
- otsustati seada Kose alevikus Ülase põik 7, 9, 11 katastriüksustele sundvaldus Eesti Andmesidevõrgu AS-i kasuks;
- otsustati seada Juba külas Voorusaja, Kirumpää külas Ordu tee 9, 10, Vallutuste tee 16 katastriüksustel asuva eratee avalikuks kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- otsustati muuta teeregistris Võru valla teede andmeid;
- otsustati sõlmida kinnisasja müügilepingud Vastseliina alevikus Tootmise tn 11c katastriüksuse võõrandamiseks hinnaga 3200 eurot ja Väiso külas Laulaste katastriüksuse võõrandamiseks hinnaga 3100 eurot;
- rahuldati esitatud vaie osaliselt ja eraldati noorte omaalgatuse toetust Võrumaa gümnaasistide kevadbali dekoratsioonide rendikulu katmiseks;
- arutati vallavolikogu 16.04.2025 istungi teemasid, vallavara kasutusse andmist, Puiga-, Kose-, Meegomäe noortetoe uute ruumide kasutusele võtmist ja remonti.

22. aprillil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

- tunnistati riigihanke „Võru valla haljasalade hooldus 2025-2026 aastaks” pakkujad vastavaks ja kvalifitseeriti edukate pakkujatena Salujärv OÜ, KP Teehooldus OÜ, Hoovitohter OÜ. Haljasalade niitmiseks Orava, Lasva, Vastseliina piirkonnas sõlmitakse hankeleping Salujärv OÜ-ga, Parksepa, Puiga, Väimela, Sõmerpalu piirkonnas KP Teehooldus OÜ-ga ja Järvere piirkonnas Hoovitohter OÜ-ga;
- tunnistati riigihanke „Võru vallas paiknevate hoonete lammutamine” pakkujad vastavaks ja kvalifitseeriti edukate pakkujatena Glosters OÜ ja Aspen Grupp OÜ. Edukate pakkujatega sõlmitakse hankelepingud Glosters OÜ-ga Lepassaare külas kauplusehoone lammutamiseks summas 5 704 eurot ja Aspen Grupp OÜ-ga Kurenurme külas korterelamu lammutamiseks summas 11 400 eurot (ilma käibemaksuta);
- otsustati algatada avatud menetlus Parksepa alevikus Tehnika tn 2 katastriüksusele PVC viihalli (laohoone) projekteerimistingimuste andmiseks;
- otsustati anda projekteerimistingimused Meegomäe külas Lüüsi, Kasaritsa külas Kõdimäe, Roosisaare külas Pääsukese maaüksustele elamute, Kusma

külas Uraoja maaüksusele abihoone ehitusprojekti koostamiseks;

- otsustati anda ehitusload Navi külas Kellu tee 4 asuva aiamaja lammutamiseks ja üksiklamu püstitamiseks, Piusa külas Külustuskeskuse maaüksusele madalseiklusraja rajamiseks, Väimela alevikus Põllu tee 4b asuva katlamaja rekonstrueerimiseks ja laiendamiseks;
- otsustati anda kasutusload Võrumõisa külas Kure tee 16 maaüksusele püstitatud elamule, Kose alevikus Tihase tn 5 maaüksusel asuva rekonstrueeritud ja laiendatud elamule;
- määrati Mõrgi külas Karise katastriüksuste uuteks lähiaadressideks Kütimetsa ja Kütisoo;
- määrati ühissõidukipeatustele kohanimed, et ühtlustada registrites andmeid;
- nõustuti Sika külas Mäeperve, Verijärve külas Rõõmumäe katastriüksuste jagamisega ning määrati moodustatavatele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed;
- anti nõusolek Loosu külas Mosova ja Laanõ maa ostueesõigusega erastamiseks;
- otsustati seada realservituut kastmisveetorustiku talumiseks Verijärve külas Lepatriinu vkt 1b katastriüksusele Lepatriinu vkt 8 ja Lepatriinu vkt 3 kinnisasjade omanike kasuks;

- otsustati seada Meeliku külas Mütametsa, Kirumpää külas Ordu tee 3, 5, Kaitsevalli tee 6, 8 katastriüksustel asuva eratee avalikuks kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- arutati Võrumõisa tee 4 hoone rendile andmist ja otsustati korraldada hoone rendile andmiseks enampakkumine portaalis osta.ee alghinnaga 500 eurot kalendrikuus;
- otsustati maksta toetust Vastseliina jäätmejaama ja kompostimisväljaku ning Vastseliina kiriku fassaadi valgustuse rekonstrueerimisega seotud kulude katmiseks;
- määrati Orava Tuletõrje Seltsile toetust Orava külas joogiveevõtukoha korda tegemiseks;
- muudeti valla 2025. aasta eelarvet ja arvati eelarvesse sihtotstarbelise finantseerimisena laekunud tulud ja kulud.

Koostas:
Helle Kauts
kantseleispetsialist

Lisainfo:
Inga Leelanss
vallasekretär
5692 0660

inga.leelanss@voruvald.ee

Kohalike omavalitsuste arenguprogramm Täiskäik jõudis lõpule

Kui ütled headele võimalustele „jah“, siis lihtsalt on tee lahti positiivsetele tegevustele. Aasta tagasi avaldas Võru vald soovi osaleda täiskasvanuharidusele suunatud pilootprojektis Täiskäik. Projekti eestvedajateks said vallavolikogust Piret Haljend ja vallavalituse poolelt Siiri Konksi. Meeskonda kuulusid veel Piret Otsatalu, Kristi Pettai, Ere Kungla-Jalajas, Katariina Ummelk ja Merle Tsirk. Hoog Täiskäigule anti sügisel 2024. Täpsustusid mõisted "elukestev õpe" ja "täiskasvanuharidus" ning arutlesime, kuidas oleme haridusvaldkonnas just sellele tööloogile senini tähelepanu pööranud. Kerkis üles küsimus, mida saab kohalik omavalitsus täiskasvanuhariduse propageerimiseks veel enam ära teha ja kuidas jõuda nende inimesteni, kes täiskasvanueas õppida võiksid, aga vajavad julgustamist või veenmist. Meie mõte oli kohendada infovahetust valla veebilehel ning hakata jagama edulugusid tublidest edasiõppijatest. Justkui lihtne tegevus ja tegelikult ei midagi uut ning innovaatilist selles tegevuses ei olegi, aga seegi tõdemus vajab selgitamist. Samaaegselt projektiga toimusid Võru valla uue arengukava väljatöötamiseks ümarlauad ning kohtumised valla erinevates piirkondades. Tuumikrühma koosolekutel ja piirkondlikel aruteludel kõlasid üha enam mõtted, kuidas vallarahvaga paremini suhelda.

Erinevate asjaolude tõttu osalesime meeskonnaga, kuhu kuulusid veel arendusspetsialist Merle Tsirk ja lasteaedade direktor Ere Kungla-Jalajas 4. detsembril Tartu loomekeskuses ideekiirendil ning päevase mõttetegevuse tulemusena jõudsime järelduseni, et enne, kui täiskasvanuhariduse informatsiooni vallarahvale paremini jagada oskaksime, oleks vaja väikeseid muutusi hoopis organisatsioonis endas, sisekommunikatsioonis. Avastasime, et häkaton on suurepärase töövormi, mis võimaldab keskenduda konkreetsele teemale, jagada kogemusi, luua mõtteselgust ja jõuda edasiviiva tegevusplaanini.

Lühikese perioodi jooksul sai selgeks, et Võru vallas on hästi toimiv lasteaedade ja koolide infoväli ning seltside ja MTÜde eestvedajate kooskäimised. Kõige keerulisem on jõuda vallakodanikuni, kes ei ole veel või ei ole enam lasteaia või kooliealise lapse lapsevanem ega ole aktiivne mõnes MTÜs või seltsis. Kuidas temani jõuab info õpitubadest, koolitustest, ümberõppest, täiendõppest? Seega jäi probleemi fookusesse täiskasvanuhariduse valdkonna info parem kommunikatsioon, mõistete selgitamine, teadlikkuse tõstmine ja õpihuvi ärgitamine kasutades erinevaid meedia võimalusi, valla kodulehe täiendamine ning info jagamine erinevate sihtrühmadele. Meie sihiks sai teadlikum, koostöisem ja inimest

teenivam täiskasvanuhariduse valdkonna kommunikatsioon Võru vallas. Otsustasime piloteerimise käigus luua valla kodulehele täiskasvanuhariduse valdkonna infot kajastava alamlehe, uuendada allasutuste infot ja struktureerida Võru Vallavalituse täiskasvanuhariduse valdkonna infolistid.

Täiskäigu töörühma eestvedamisel on Võru valla uues arengukavas kajastatud infoväärtuse idee. Oleme struktureerinud Võru Vallavalituse täiskasvanuhariduse infokanalid ehk teinud selged kokkulepped, kuhu, kuidas, kellele ja millist infot edastatakse. Näiteks, kasutame senisest teadlikumalt koole ja lasteaedu vanemahariduse infoväärtatena, et vajalik teave sihtrühmani viia. Võru valla kodulehele on loodud elukestva õppe ja täiskasvanuhariduse teemaleht, kus on lahti seletatud ja näidetega illustreeritud olulisemad valdkondlikud mõisted ning kajastatud täiendkoolituse võimalused.

Meil aitas tulemusteni jõuda korduv valdkonna probleemide ja vajaduste mõtestamine vallavalitsuses ning töörühma liikmete ühine panustamine täiskasvanuhariduse teemade päevakorral hoidmisse. Samuti toetas meid Triin Rõõmusoks dialoogiringide läbiviimisega.

Peale arenguprogrammi Täiskäik lõppu otsime ja loome ka edaspidi võimalusi, et täiskasvanuhariduse

teemad jõuaksid senisest paremini erinevate sihtrühmadeni. Liigume edasi kaasavama ja inimest teeniva lähenemisega, püüdes leida võimalusi täiskasvanuhariduse teemade isiklikumaks inimesteni viimiseks. Häälestame valdkondlikud sõnumid sihtrühmi kõnetavaks ning oleme ise oma erinevates rollides avatud ja kaasavad täiskasvanuhariduse häälekandjad.

Haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni esimehena lähenesin juba tänavusele ürituste toetamise taotlustele arenguprogrammist Täiskäik mõjutatuna ja soovitasin, et senisest rohkem tuleb toetada ja rahastada harivaid õpitubasid ja vähem toetada pidusid. Leian, et kuldne kesktee oleks see, kui enne

õpime ja siis pidutseme.

Üleüldist tunnustust väärib Võru vallas Navi seltsimajas tegutsev eakaid hariv Väärikate Ülikool. Viimase näite põhjal võin väita, et tegelikult olemegi õppimise ja pidutsemisega tasakaalus. Minu sooviks on, et iga inimene leiaks tasakaalu personaalselt iseendas.

Piret Haljend

Volikogu haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni esimees



Võru valla esindus Tartus Täiskäigu ideekiirendil. Foto: Erakogu

SMS ohuteavitused jõuavad inimeseni edaspidi tema eelistatud keeles

Alates 15. aprillist jõuavad ohualapõhised SMSid inimesteni nende eelistatud keeles – eesti, inglise või vene keeles. Selleks, et vajalik info jõuaks sinuni kiiresti ja oleks üheselt arusaadav, on oluline juba täna oma mobiiloperaatori juures keele-eelistus üle vaadata ning vajadusel seda muuta.

Siseministeeriumi nõuniku ja keele-eelistuse projektijuhi Kadi Luht-Kallase sõnul muudab uuendus teavitused lühemaks ja arusaadavamaks. „Kui varasemalt saadeti sõnum sageli kolmes keeles korraga, siis nüüd jõuab ohuteavitus inimesteni vaid nende eelistatud keeles. See aitab vältida segadust ja vähendab hädaabinumbri 112 ning riigiinfotelefoni 1247 koormust,“ selgitas ta.

Miks see on oluline?

Ohualapõhine SMS on üks osa Eesti ohuteavituse süsteemist EE-ALARM, mis hõlmab ka sireenivõrgustikku, „Eesti.ee“ ja „Ole valmis!“ mobiilirakendusi, ribatekste ETV ja ETV+ kanalitel

ning RDS-teavitusi Vikerraadios.

Ohuteavitused saadetakse olukordades, mis võivad ohustada inimeste elu, tervist või riigi julgeolekut. Näiteks võib Päästeamet saata teavituse suure tulekahju korral, Politsei- ja Piirivalveamet massiliste korratuste ajal või Terviseamet, kui levib terviseriskiga seotud ohtlik toit. Samuti võivad Kaitsevägi ja Päästeamet edastada juhiseid varjumiseks või evakueerumiseks, kui olukord seda nõuab.

Sõnumi saatjaks on EE-ALARM ja kui sul on Eesti telefoninumber, näed sõnumit selle saatjanimega. Kui aga kasutad välisriigi numbrit, saabub teavitus numbrilt +372 5950 0000. Ohust võib märku anda ka ohusireeni kõlamine.

Mida teha, kui saad ohuteavituse?

Kui saad ohuteavituse sõnumi, võta seda alati tõsiselt, sest riigi ametkonnad saadavad ohuteavitusi ainult reaalse ohtude korral. Loe hoolikalt läbi, milles oht seisneb ja milliseid juhiseid antakse. Jälgi ametlikke infokanaleid, milleks on kriis.ee leht, samuti riigiinfotelefon

1247.

Tasub tähele panna, et igas ohuolukorras saadetakse vähemalt kaks sõnumit: esimene ohu alguses ja teine siis, kui see on möödas. Vajadusel saadetakse lisaks täiendavaid teavitusi.

Kuidas keele-eelistust muuta?

Keele-eelistus määratakse operaatori andmekogude põhjal ning enamasti on see vastavalt lepingule juba sobivas keeles. Probleeme võib tekkida tööandja numbritega, eriti kui need pole kasutajaga seotud. Olenemata sellest, et keele-eelistust saab igal ajal muuta, soovitame mitte jätta selle määramist viimasele hetkele, vaid teha valik juba täna, seda enam, et mobiiloperaatorid on loonud selleks selged juhised oma veebilehtedele. Ära jäta keele-eelistuse määramist viimasele hetkele – vaata juhiseid oma mobiiloperaatori veebilehelt.

Kristina Kukk

kommunikatsiooninõunik
Siseministeerium

10 OLULIST ASJA, MIDA TEADA KRIISIHOOOLDUSPEREDEST

KRIISIHOOOLDUSPERE VANEMANA ON SUL:

- TÄHENDUSRIKAS TÖÖ**
pakkuda kodusoost ja tuge ajutiselt oma perest eemal olevale lapsele.
- SOTSIAALSED GARANTIID**
ravi- ja pensionikindlustus ning õigus tasustatud puhkusele.
- VALMISOLEKUTASU**
ka siis, kui last parasjagu peres ei viibi, et olla alati valmis lapse vastuvõtmiseks.
- IGAKUINE TASU**
minimaalselt 40 eurot päevas, kui laps on peres.
- TASUTA PÕHJALIK KOOLITUS**
enne kriisihooolduspereks hakkamist, et saada selleks rolliks professionaalne ettevalmistus.
- PIDEV TUGI JA NÕUSTAMINE**
oma valdkonna spetsialistide poolt, sh mentorlus, tugigrupid ja psühholoogiline nõustamine.
- TOETUS LAPSE ISIKLIKE KULUDE KATTEKS**
vähemalt 240 eurot kuus.
- REAALNE VÕIMALUS MUUTA NOORTE INIMESTE ELUSID**
ja tagada lapsele turvalisus ning hool just siis, kui ta seda kõige enam vajab.
- VÄÄRIKAS ROLL KOGUKONNA SÜDAMES**
aidates lastel jääda oma kodukanti, neile tuttavasse keskkonda, lasteaeda ja kooli, et nad ei peaks minema kaugele turvakodusse.
- ELUMUUTEV KOGEMUS**
sest iga laps, keda ajutiselt toetad, toob kaasa rahulolu teadmisest, et oled kedagi aidanud.

Uuri palun lisa hoooldusper.ee veebilehelt või helista 655 1666 ning lepi kokku aeg tutvumisvestluseks.



SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Rõõm oli Teid siin näha: 260 aastat hariduse andmist Pühajõe piirkonnas

Osula põhikoolis peetud vilistlaste kokkutulek tõi kokku eri põlvkonnad. 11. aprillil leidis Osula põhikoolis aset pidupäev, mille sarnast ei juhtu igal aastal – tähistati 260 aasta möödumist hariduse andmise algusest Pühajõe piirkonnas. Selle väärika tähtpäeva puhul toimus vilistlaste kokkutulek, kuhu kogunes ligi 200 inimest – vilistlasi, endisi ja praegusi õpetajaid, kooli töötajaid ning sõpru. Päev oli täis sooje kohtumisi, liigutavaid mälestusi ja rõõmsat äratundmist. Päev algas piduliku aktusega kooli aulas, kus osalesid praegused õpilased, õpetajad ja külalised. Aktus oli pühendatud haridustraditsioonile, millele on Osula kool olnud piirkonna vankumatuks sambaks. Aktusele järgnesid külalistunnid, mida andsid vilistlastest õpetajad – endised õpilased, kes tänaseks ise haridustöötajad. Nii said tänased koolilapsed harukordse võimaluse õppida kunagiste õpilaste kogemustest ja eluteedest. Paljud klassid täitsid naerupahvakute ja elevusega – justkui oleks aeg hetkeks peatunud. Öhtupoolikul toimus direktori vastuvõtt kooli praegustele ja endistele töötajatele ning kutsutud külalistele. See oli südamluk hetk, kus kooli arengu ja kestvuse nimel pingutanud

inimesed said taas üksteisega silmast silma kohtuda. Jagati meenutusi, tänusõnu ja mõtteid kooli tähendusest nii kogukonnale kui ka igale indiviidile. Kogu päeva kulminatsiooniks sai kontsert-aktus, kus lavale astusid nii endised kui praegused õpilased. Esitusele tulid laulud, pillilood, luule ja muud etteasted, mis liikusid läbi aja, peegeldades nii nostalgiat kui tulevikulootust. Eredaks hetkeks kujunes pasunakoori etteaste, mille võimsad helid täitsid koolimaja ning kinkisid kuulajatele unustamatu muusikaelamuse. Kontsert tõi nähtavale selle, mida üks kool suudab anda – mitte ainult teadmisi, vaid ka kogukonda, inspiratsiooni, loovust ja tuge. Osula põhikooli 260. aastapäev ei olnud pelgalt tähtis ajateljel, vaid elav tõestus sellest, et haridus kannab endas sidet, mis ühendab inimesi üle põlvkondade. Iga vilistlane, õpetaja ja töötaja on jätnud siia oma jälje ning just need jäljed muudavad kooli millekski palju suuremaks kui lihtsalt majaks. Aitäh kõigile, kes selle päeva võimalikuks tegid – ja veelkord: rõõm oli Teid siin näha!

Tiina Männe

Osula põhikooli huvijuht

Tantsulavastus "Oh seda armastust" puudutas publiku südameid

Tantsulavastus "Oh seda armastust", milles osalesid ka Võru valla lasteaia Lõunapärilid Parksepa maja mudilased, pakkus tõelist südamesoojust. See ei olnud pelgalt lavaline etteaste – see oli südamluk kingitus kõigile vaatajatele.

Etendus oli täis siirast naeru, väikeseid äpardusi, mis muutsid hetked veelgi ehedamaks, ning loomulikult sooje aplause. Mudilaste tants koos gümnaasiumi poistega tõestas, et vanus ja suurus ei mängi mingit rolli – loeb vaid tants ja selle kaudu loodud ühisenergia. Väikeste „karude“ siirus ning suuremate tantsupartnerite hoolivus näitasid, kuidas igas liigutuses võib peituda siiras armastus ja hoolimine. Mudilaste säravad silmad ja siirad sammud sulatasid publiku südamed hetkega.

Sellised hetked tuletavad meelde, et armastus pole ainult suurte inimeste asi – see võib peituda ka väikestes kätes, tantsusammudes ja karukallistustes.

Kui lasteaialastelt küsiti, mis

on nende jaoks armastus, tulid vastused otse südamest:

- „Armastus on see, kui keegi sinust väga-väga hoolib... see on nagu sisemine kallistus.“
- „Lapsed armastavad muinasjutte, sest seal on headus, sõprus ja hoolimine.“

Just need väärtused – headus, sõprus ja hoolimine – peegeldusid

tantsuetenduse igas liigutuses ja naeratuses.

See oli tants, mis ei jäänud vaid lavale – see jäi hinge.

Maire Post

Võru valla lasteaed Lõunapärilid
Parksepa maja
õppe- ja arendusjuht



Tantsulavastusel osalemine pakkus tõelisi emotsioone. Foto: Märt Kuus

Parksepa kooli õpilane osales õpilaste teadusfestivalil

Õpilaste teadustööde riikliku konkursi teine voor toimus 8. ja 9. aprillil 2025 Õpilaste Teadusfestivalil AHHA Teaduskeskuses. Parksepa keskkooli 9. klassi õpilase Marten Verner Misniku töö sai teise vooru.

Marten Vernerit töö „Kooli valgustuse energiatõhususe tõstmine“ sai kaks tunnustust:

1. Eesti Teaduste Akadeemia presidendilt tänukirja. Põhjendus: kaheksanda klassi töös võrreldi, mõõdeti ja hinnati eri tüüpi valgustite kasutamise ning välja vahetamise otsustatavust suure asutuse (oma kooli) näitel. Luminofoori asendamine LED-toruga tasub ära umbes kahe aastaga.

2. Eesti Energia eriauhinna, preemia 500 eurot. Põhjendus: uurimistöö pälvis erilist tähelepanu väga praktilise ja sisulise lähene-mise poolest. Töös on esindatud tehnoloogiline vaade ja mõju inimeste tervisele. Analüüside mitmekülgus ja kavatsus leida võimalusi igapäevaelu energiatõhusamaks muutmiseks pälvivad erilise tunnustuse Eesti Energia kontserni poolelt. Julgustame Marten Vernerit jätkama teaduspõhist enesearengut ja tuvastama uusi võimalusi energiamailmas.

Marten Vernerit uurimistööd juhendasid õpetajad Ando Tuul ja Ene Kärge.

Samal ajal toimus ka algkooliõpilaste uurimistööde konkurss, kuhu olid oodatud 1.–6. klassi õpilased. Sel aastal esitati võistlusele 86 algkooli uurimust, millest 28 said

võimaluse tutvustada enda tööd Õpilaste Teadusfestivalil. Parksepa Keskkoolist esitasid oma uurimistööd 2. klassi õpilased Uku Tuul ja Bren Lucas Taaber, kes uurisid, kuidas vesi paneb salvrätipaberist tehtud ussikesed liikuma. Teadusfestivalil said külastajad ise teha katseid ja uurida, kuidas vesi mõjutab paberit.

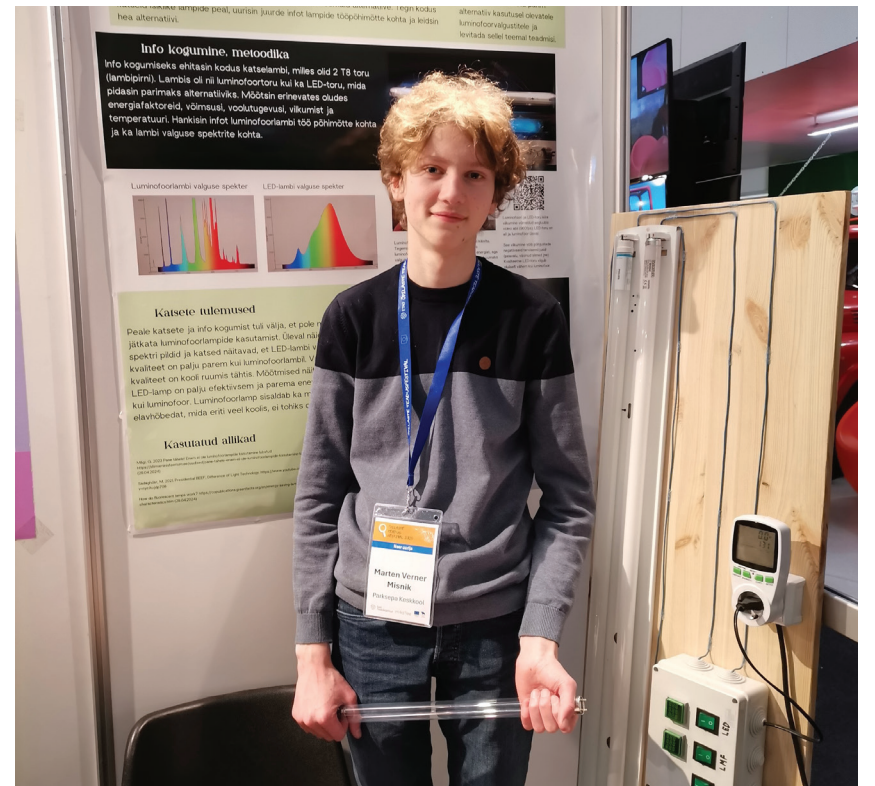
Lisaks festivalil oma töö tutvustamisele said õpilased ja õpetajad tutvuda erinevate väljapanekutega, kuulata õpilaste uurimistööde tutvustusi, võtta osa Teadusteatri

etendustest, külastada planetaariumi ning võtta osa õhtusöögist koos Sämi ja mustkunstniku esinemisega.

On rõõm, kui õpilased soovivad ise uurida ja on aktiivsed kaasalööjad uutes projektides.

Ene Kärge

õpilaste juhendaja
Parksepa keskkooli õpetaja



Marten Verner Misnik oma tööd tutvustamas. Foto: Erakogu

Lasva järvemuusika
Lasva rannas
30. augustil kell 21

ansambel Noorkuu

Birgit Sarraap
Mihkel Mattisen
*** Valgusetendus**

Piletid Piletilevist 20 €
kohapeal 25 €, pensionärid 20 €
lapsed 16. eluaastani tasuta

Lasva Rahvamaja üritused
Võru valla kultuuri- ja noorsootöökus

Eesti Kultuurkapital
Eesti Kultuurkapital

Noored valmistasid koolivaheajal sushit

Kevadisel koolivaheajal, 16.–17. aprillil sai Sõmerpalu noortetoas teoks õõbimisega projektilaager “Sushi ühislooming noortega”, kus osalesid üle kümne aasta vanused Kääpa ja Parksepa noortemajade ning Orava ja Sõmerpalu noortetubade noored.

Erinevate piirkondade noored alustasid laagrit lõbusa tutvumisbingoga. Laagri põhitegevuseks oli õppida ja valmistada ise sushit. Ühistegevus pakkus kõigile palju rõõmu ja elevust. Koolitust juhendasid noorsootõõtjad Helje Võõras, Birgit Masing, Jane Visla ja Liina Loosaar. Kokkamise järel nautis igaüks omatehtud sushirulli. Lisaks pakuti õhtusöögiks sooja kanapastat.

Soe kevadvaheaeg soosis ka ajaveetmist looduses. Laagrilised osalesid fotojahil ning toimus õuebingo. Õhtu jätkus liikumise ja mängudega Sõmerpalu kogukonnamaja saalis, kus mängiti jalgpalli

ning võistkondlikku puslemängu. Päeva lõpetuseks meisterdasid noored unistuste kaarte, kuhu joonistati ja kirjutati sellest, mis laagris meeldis, mida tulevikus koos teha soovitakse ning pandi kirja isiklikud unistused. Noored andsid väga positiivset tagasisidet – rõõmu, inspiratsiooni ja uusi

sõpru oli kuhjaga!

Täname Võru valda, kes toetas projektitegevusi noorte omaalgatuse toetusest ning noori ja noorsootõõtjaid toredate päevade eest!

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökus



Noored sushit valmistamas. Foto: Erakogu

Korvpallihooaeg läheneb lõpule

Selle õppeaasta korvpallihooaeg läheneb lõpule. Eesti meistri-võistlustel on jäänud ainult kaks vooru mängida. Hetkel oleme seitsmendal kohal oma liigas, kus osaleb 22 võistkonda. Hooaeg on läinud tõusvas joones, sest viimases voorus võitsime liiga liidrit Orissaare SK ja Saaremaa SK. Oli päris õige otsus minna poistega mängima Võru-Põlva meeste ühisliigasse, sest oleme saanud häid mängu ja tublisti kogemusi juurde. Liiga finaali peaval loodame ka kodusaalis esimese võidu kätte saada.

Sportlikult pidasime ka koolivaheaega, sest toimus Parksepa kevadturniir korvpallis. Neidudel tuli leppida seekord kolmanda kohaga, aga noormehed jätsid võidu koju. Meie võistkondade parimad mängijad olid Natali Kulaga ja Romek Niilo. Osalesid võistkonnad Tartust, Valgamaalt, Värskast ja Antslast.

Kevadised Võrumaa koolide meistrivõistlused on meie jaoks edukalt läinud: Parksepa keskkooli poisid (kuni 6. klass) olid esimesed ja noormehed kuni 9. klassis olid teised. Võitsid Võru Kesklinna kooli poisid, kes kõik mängivad ja treenivad meie klubis. Neidude mängud toimuvad pärast koolivaheaega.

Tulemas on ka kevadised sõprusturniirid Tallinn Nord Cup noormeestele ja neidudele Kalev Cramo Cup. Käib ka registreerimine korvpallurite suvelaagrisse Haanjasse Kurgjärvele.

Pall korvi!

Kalev Palo

Parksepa spordiklubi esimees
510 3636



Kevadturniiril esimese koha saavutanud noormehed. Foto: Erakogu

Vastseliina Katariina kirik

31. mai 2025

kell 15.00

Võru Muusikakooli
sümfooniaorkester

Dirigent Jaan Randvere



Tasuta, vabaannetus kiriku remondiks



15. juunil kell 14.00

Lasva veetorni juures

(vihma korral Lasva Rahvamajas)

Lasva rahvamaja näitetrupp Näitelust

"Retro puhkus" lavastaja Pille Täht

Hanikase näitetrupp

"Puhketuba" lavastaja Meelis Liivaoja

Loosi külateater

"Pisuhänd" lavastaja Kaie Kirch

Pilet 8 eurot



Lisainfo 5272225

Lasva rahvamaja üritused

Vastseliina gümnaasiumi õpetajad soovivad kasutada õppetöös rohkem tehisintellekti

Nelja rahvusvaheline Erasmus+ projektikohtumine „STEAM Innovative Teaching in the Digital Era” toimus 17.–21. märtsini Kreekas 2nd Primary School of Karditsas. Kohtumisel osalesid õpetajad Ülle Lepp ja Jaana Novikov.

Projektikohtumise fookuses oli tutvuda erinevate AI-põhiste tööriistadega. Tehisintellekti (AI) kasutamine hariduses muutub järjest olulisemaks nii õpetajate kui ka õpilaste jaoks. Üks töötuba viidi läbi Tessaalia Ülikoolis (University of Thessaly), koolitajaks olid Ph.D. Antonios Karageorgos ja Vasiliki Chrysikoy. Õpetajakoolitusel kõneldi tehisintellekti kasutamisega seotud väljakutsetest nagu eetika ja andmekaitse, privaatsus ning vajadus kriitilise mõtlemise järele lisaks erinevate tööriistade kasutamise võimalustele õppetöös. Tõdeti, et sellelaadseid koolitusi on vaja, et noored oleksid pigem sisuloojad kui sisutarbijad. Teise koolituse teema oli programmeerimine Scratch keskkonnas, mis on visuaalsetel elementidel põhinev programm, mille eesmärk on õpetada lastele ja noortele programmeerimise põhiteadmisi mängulise ja loova tegevuse kaudu. Töötuba viidi läbi vastuvõtja kooli IT õpetaja Panagiotis Pappase ja inglise keele õpetaja Aglaia Anastasopoulou poolt.

Kohapeal valminud ja läbiviidud õppetundides rakendasime õppetöös omandatud tarkvara ja teadmisi. Lisaks koolitustele ja ühiste õppetundidele avastasime kohalikku kultuuri. Lõunaeeestlastele jätsid ülitore

mulje kõrgustesse ulatuvad mäed, nende hulgas Olümpose mägi. Külastasime Ateena Akropolil asuvat jumalanna Athena marmorist templit Parthenon ning Plastirase järve, mis asub Karditsa linna lähedal Kreekas.

Viies rahvusvaheline Erasmus+ projektikohtumine toimub Eestis, Vastseliina gümnaasiumis 4.–10. maini 2025. Vastseliina gümnaasiumi õpetajad tutvustavad projektipartneritele õuesõppe võimalusi, integreerides tundidesse erinevaid digilahendusi, sealjuures kaasates liikuma kutsuva kooli metoodikat. Viiakse läbi STEAM projektõppe tunnid erinevates klassides. Koos projektipartneritega Norrast, Bulgaariast, Kreekast, Portugalist (Madeiralt) valmistatakse ette loimitud õppetunnid. Vastseliina gümnaasiumi õpetajad viivad läbi praktilised õppetoad, kus innovaatiline loimitud õppimine toimub läbi praktika ja praktiliste tegevuste. Enamus projektipartneritest viibivad Eestis esimest korda, olulisel kohal on kohaliku kultuuri tutvustamine ja tegevused.

Ülle Lepp

Vastseliina gümnaasiumi õpetaja



OOTAME SIND TÖÖLE
VASTSELIINA GÜMNAASIUMISSE!

TÄISTÖÖAJAGA

- põhikooli inglise keele õpetaja;
- põhikooli ja gümnaasiumi vene keele õpetaja;
- põhikooli loodusainete õpetaja;
- põhikooli ja gümnaasiumi füüsika- ja keemiaõpetaja;
- kooliramatukogu hoidja;
- eripedagoog.

OSALISE TÖÖAJAGA

- põhikooli eesti keele õpetaja 0,4;
- põhikooli matemaatikaõpetaja 0,2;
- gümnaasiumi matemaatikaõpetaja 0,7;
- põhikooli informaatikaõpetaja 0,4;
- põhikooli tehnoloogiaõpetaja 0,5;
- põhikooli inimeseõpetuse õpetaja 0,125;
- koolipsühholoog 0,4.

KANDIDAATIDELE

ESITATAVAD NÕUDED

- nõuetele vastav haridus;
- väga hea suhtlemis- ja kaasamisoskus;
- meeskonnatööoskus;
- oskus püstitada eesmärged ja hinnata töö tulemuslikkust;
- hea tasemel digipädevusoskus.

OMALT POOLT PAKUME

- rutinivaba tööd ja kaasaegset töökeskkonda;
- mentorit;
- sõbralikku kollektiivi;
- tegutsemisvabadust ja palju väljakutseid;
- professionaalset arengut toetavaid koolitusvõimalusi;
- soodsat üürikorterit Vastseliinas.

Kandideerijatel esitada hiljemalt 30. mail 2025 järgmised allkirjastatud dokumendid aadressile kool@vastseliina.edu.ee

- kirjalik avaldus;
- elulookirjelus;
- kvalifikatsiooninõuete täitmist tõendavate dokumentide koopiaid;
- muud dokumendid, mida kandidaat peab oluliseks.

Kandideerimisega seotud küsimustele vastab kooli juht kristi.pettai@vastseliina.edu.ee või küsi täiendavat infot 527 6334.



Tagaküla noored avastasid tarkuse linna Tartut

Võru valla noorte omaalgatuse programmi toetuse abil sai 5. aprillil teoks Tagaküla noorte projekt "Avastame tarkuse linna Tartut".

Noorte soov oli korraldada piirkonna lastele väljasõit Tartusse. Tartu on tarkuse linn ja oma väljasõidul külastasime Tartu Ülikooli loodusmuuseumi ja Papagoide keskust. Lisaks vaatasime jalutuskäigul linnas ringi ja külastasime Lõunakeskust.

Tegemist oli Tagaküla piirkonna noorte poolt ellu kutsutud avaliku ürituse-väljasõiduga. Oleme väga rahul praeguse tulemusega, et noored soovivad koos käia. Hetkel on olemas korralik korraldusmeeskond, kes omavahel suhtlevad ja arutavad võimalikke uusi tegevusi. Väljasõit laiendas kogu meeskonna silmaringi ning väljasõidul tekkis mitu head mõtet, mida koos soovitakse edaspidi ellu viia.

Projektimeeskonnas osalenud noored said järjekordse kogemuse, kuidas korraldada väljasõite, millised on vajalikud planeerimistööd ja kokkulepped. Saadakse kogemus, kuidas ideest sünnib projekt, projektist konkreetsed tegevused ja tegevuste järgneb õpikogemuse analüüs ja edasiste

tegevuste planeerimine.

Lisaks oli antud projekti puhul vahva see, et kaasatud on erinevas vanuses piirkonna noored – toimub nii orgaaniline kui ka juhitud noorelt-noorele õpe. Väga oluline, et noored saavad koos käia, korraldada toredaid üritusi, nende aktiivsus suureneb, nad julgevad oma mõtteid ja ideid avaldada ning neid realiseerida. See omakorda tagab hilisema parema hakkamasaamise täiskasvanueas. Üritus sai osalejate käest väga hea hinnangu ning noored said positiivset tagasisidet. Aina rohkem noori soovib olla korraldusmeeskonnas. Hetkel planeeritakse ühist suvist laagri- ja mängupäeva.

Projekti mentori sõnul said projektiga seotud noored omaalgatusega seotud õpikogemuse ning oskuse edaspidi initsiatiivi võtta ja kogemusi mõtestada. Lisaks veeta koos põneva päeva, mille raames korraldati väljasõit, külastati uusi ja põnevaid kohti, mis omakorda andis suurema julguse uudistada, küsida, arutleda võõras keskkonnas. Suurenus koolirõõm ja koos tegutsemise tahe. Noored said kõigi osalejate käest positiivset tagasisidet, mis julgustab noori ka tulevikus samalaadseid üritusi

tegema.

Projektijuht Meriliis rääkis: "Mulle väga meeldis seda projekti teha. Saime moodustada meeskonna, ühiselt mitmeid kordi kohtuda, et projekti ettevalmistusi teha – ürituse plakati valmistamine, projekti ajakava ja ülesannete jagamise koosolek, kokkulepete tegemine koos mentoriga, täiendavate rahaliste vahendite leidmisel kaasabi palumine. Mina ise sain taaskord projekti juhtida ja ka päeva giid olla. Paljud meie küla lapsed avaldasid soovi meie meeskonnaga liituda ja uusi üritusi korraldada. Mina arvan, et projekt läks väga hästi. Kõigile lastele meeldis see väljasõit bussiga ja teeme juba uusi plaane suveks. Kahju, et me ei saanud kõiki lapsi kaasa võtta, kes soovisid. Mind üllatas, et laste ja noorte huvi ürituse vastu oli nii suur ja osaleti koos perelega. Kokku osales 16 noort ja lisaks nende vanematest saatjad."

Projekti raames Tartut külastanud Laura Jõõger ütles: "Mulle meeldis väga Papagoi keskus, seal sain teada palju huvitavaid fakte papagoide kohta. Näiteks seda, et kui sa papagoiga tülili lähed, ei andesta ta sulle kunagi. Sain teada, kui vanaks elavad papagoid."



Tagaküla noored loodusmuuseumis uudistamas. Foto: Inge Vill

Johan Jõõgeri sõnul oli väga tore väljasõit. "Sain teada, et papagoile ei meeldi, kui sa teda selja pealt silitad – ta arvab, et sa ründad teda," lisas noormees. Osaleja Jaagup Tammeleht rääkis: "Mulle meeldis Loodusmuuseumis kõige rohkem elevandi luustik. Sain teada, kust pärineb muuseumis asuv piisoni topis." "Sain Loodusmuuseumis teada, kuidas tehakse topiseid ja valmistatakse elevandi või vaala skeletti muuseumi jaoks. Mulle jäi meelde ka see tore lugu, kui meteoriidi tükk kukkus otse

sealauda katusest läbi ja maandus lauta. Üks tark poiss kaevas selle sõnniku seest välja, võttis kooli kaasa, näitas õpetajale ja nii see meteoriidi tükk jõudis loodusmuuseumi," rääkis Meinhard Hirs.

Tagaküla noored leidsid ühiselt, et sarnased väljasõidud on väga toredad ja vajalikud. Noored tänavad Võru valda rahalise toetuse eest.

Inge Vill

Tagaküla noorte toetaja

Võru noored tulid judo Eesti meistrivõistluselt koju medalitega

Laupäeval, 5. aprillil peeti Pärnu lähedal Paikuse Spordikompleksis Eesti C klassi (U13) meistrivõistlused judos.

Võru judoklubi REI oli esindatud 8 võistlejaga. Kuldmale võitsid poistest Aho Kuks (-50 kg) ja tüdrukutest Saara Oja (-40 kg).

Viienda koha maadlesid välja Amor Leius (-42 kg) ja Freija Linda Skatškov (-36kg). Seitsmenda koha said Ravel Demant (-35kg) ja Reio Maksimov (-55kg).

26 osalenud Eesti judoklubi medalirvestuses saavutati neljas koht.



Kuldmale võitsid poistest Aho Kuks (-50kg) ja tüdrukutest Saara Oja (-40kg). Fotol REI judokad koos treeneritega (Ants Tiido ja Ivar Rosenberg). Foto: REI klubi

Enno Raag
Võru judoklubi REI

Uisurõõm Vastseliinast – hooaeg 2024/2025

Lõppenud hooajast võib öelda – uisutamine on Vastseliinas saanud hoo sisse! Kui mõned aastad tagasi oli meil kunstjääga uisuväljak alles unistus, siis täna toimub seal regulaarne treeningtegevus kolmes erinevas grupis: iluuisutamises, jäähokis ja kiiruisutamises. Meie noorte sihikindlus, treenerite pühendumus ning kogukonna toetus on loonud tugeva aluse uisukultuuri kujunemiseks meie piirkonnas.

Hokitreeningud – kasvamas samm-sammult

Jäähokitrennid Vastseliinas kohapeal algasid detsembris ning alates veebruarist osales treeningutel juba 14 last kahes erinevas vanuserühmas.

Treener Martin Terna kirjutas oma hooaja kokkuvõttes: "Alates 1. detsembrist sõitsin igal pühapäeval hea meelega Vastseliina, et läbi viia järjest kaks jäähokitrenni, esmalt noorema, seejärel vanema grupiga. Usun, et kui lastel oleks võimalus trennida jäähokit Vastseliinas septembrist maini, kasvaks osalejate arv paari aastaga tänasest 14-st 40–50-ni. Aga juba praegu on siin tehtud ära suur töö: ehitatud on katusega uisuväljak ja treeningud toimuvad regulaarselt."

Martin toob esile selle, et Vastseliinas on loodud ainulaadsed tingimused, kus jääle saab minna justkui värskes õhus, kuigi tegemist on kunstjääga. Meie eesmärk on edasi liikuda – töö käib selle nimel, et saaksime peagi katuse

lõpuni ehitatud, ümber väljaku uisutajatele pöranda ja pingid sinna peale.

Iluuisutamine – graatsia ja julgus

Iluuisutamistreeningutesse on lisandunud mitmeid uusi õpilasi. Sel kevadel osalesid Võrumaa tüdrukud Helena Lõiv ja Lee Saarts Hope Cup võistlustel Tartus vanuseklassis Young 2010–2011 Girls. Neid saatsid trennikaaslased ja fännid, mis lõi kogu võistlusele südamliku meeleolu. Treener Mariita Padari juhendamisel on tüdrukud teinud suuri edusamme ja juba uisutavad julgelt võistlusjälil. Uisutamine aitab arendada kehahoiakut, koordineerimist ja painduvust – need on oskused, mis on kasulikud igas eluvaldkonnas.

Kiiruisutajad – rekordid ja medalid

Vastseliina hokiklubi kiiruisutajate hooaja võtab kokku treener Märt Kuus: "Tegus ja edukas hooaeg! Meie noored on teinud tublit tööd ning tõstnud mitmeid maakonna rekordeid." • Mari osales viiel võistlusel ja saavutas Kuldne 1500 võistlusel T9-10 arvestuses 300 m 2. koha ja 500 m 3. koha. Ta püstitas E2 vanuserühmas maakonna rekordid distantsidel 100 m (14,83), 300 m (39,13) ja 500 m (1:06,03). • Sandra püstitas F2 vanuserühmas rekordid 100 m (15,46), 300 m (44,18) ja 500 m (1:15,07). • Jaan osales viiel võistlusel, saavutas Eesti karikasarjas

kokkuvõttes 2. koha ning Kuldne 1500 võistlusel PU10 vanuseklassis samuti 2. koha. Tema maakonna rekordid: 300 m (39,17), 500 m (1:07,68), 1000 m (2:28,74).

• Helin osales koguni kaheksal võistlusel ja tegi 17 starti. Ta sai Eesti meistrivõistlustel sprindis 2. koha ja 1500 m distantsil 3. koha, samuti 2. koha võistkondlikus jälitussõidus. Maakonna rekordid: 500 m (53,71), 1000 m (2:00,00), 1500 m (3:05,23).

• Treener Märt Kuus osales üheksal võistlusel, tegi 25 starti ning lõpetas hooaja M45 vanuseklassi 500 m arvestuses maailmas kaheksanda tulemusega. Tema 5000 m uus rekord on 9:05,39.

Populaarsust koguvad ka uisudiskod, mis toovad väljakule lapsi, noori ja peresid. Öhtu muusika, valguse ja jääga on saanud oodatud sündmuseks!

Suur tänu kõigile lapsevanematele, kes on otsustanud oma lapsed uisutrennidesse tuua. Täname ka Võru valda toetuse eest, mis aitab meil liikumisharjumusi arendada.

Uisutamine parandab koordineerimist, tasakaalu, vaimset tervist ja füüsilist vastupidavust. Uisutrennis saad hea kehalise koormuse, õppi-des samas distsipliini, koostööd ja sihikindlust. Ootame uusi huvilisi meie rühmadesse – Vastseliina uisuväljak on kõikidele avatud!

Taavi Tuvike
Vastseliina hokiklubi

Vokaalansamblite päev hoiab aastakümnetepikkusi traditsioone

Vastseliina rahvamaja võõrustas 6. aprillil suursündmust – topeltsündmusena leidsid aset 20. Kagu-Eesti ja 27. Võru maakonna vokaalansamblite päev, kuhu oli kokku tulnud 17 täiskasvanute vokaalansambli Valga-, Põlva- ja Võrumaalt.

Tervitusi, tänusõnu ja häid soovide Võru maakonna kultuurirahvalt tõid Eesti rahvakultuuri keskuse Võru maakonna rahvakultuurispetsialist Aigi Pall, Võrumaa arenduskeskuse kultuurispetsialist Kristi Vals ja Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse direktor Maarika Rosenberg.

“Nii pikaajaline traditsioon väärtustab meie kultuuripõldu siin Võru maakonnas,” sõnas Aigi Pall. Ta tänas tehtud töö eest nii ansamblite juhendajaid kui ka lauljaid, kes hoiavad mitmehäälse ansamblilaulu traditsiooni. “See on üks eriline laulmise viis ja ühtlasi on laul eriline moodus oma emotsioone väljendada,” lisas Pall.

Võru vallavanem Kalmer Puusepp ütles sündmuse avamisel, et tal on vallajuhina siiras heameel, et vokaalansamblite päev toimus tänavu Vastseliina kultuurihallis – Vastseliina rahvamajas ning avaldas lootust, et vokaalansamblite tegevus oma traditsiooni ikka jätkaks ja kanduks edasi ka järeltulevatele põlvetele.

Tänavusest vokaalansamblite päevast, mis kandis pealkirja “Alati olen mina lustlik”, võtsid osa Valgamaalt segaansambel Spirea (juhendaja Reet Laanoja), Valga kammerkoori sega- ja naisansamblid (juhendaja Maarika Reinhold), Puka nais- ja meesansamblid (juhendaja Evald Raidma), Põlvamaalt Vana-Koiola rahvamaja naisansambel Laululust (juhendaja Heli Vestla) ning Võrumaalt Võru valla ansambel Vannamuudu



Vokaalansamblite päeva lõpus tänati kõiki sel aastal osalenud ansamblite juhendajaid ning neid, kes on 20 aasta jooksul Kagu-Eesti vokaalansamblite päeval osalenud ansambleid juhendanud. Foto: Birgit Pettai

(juhendajad Liilia Vildo ja Erja Arop), Vastseliina rahvamaja Heldela klubi lauluansambel (juhendaja Edda-Karin Luht), Tsolgo naisansambel Pihlapuu (juhendaja Helga Ilves), Võrumaa puuetega koja ansambel Elurõõm (juhendaja Eero Paltsepp), Sulbi vokaalansambel Helin (juhendaja Kristi Serv), ansambel Meribel (juhendaja Elenora Aida), naisansambel ALEAA (juhendaja Ain Tarro), Võru päevakeskuse eakate ansambel Kannel seniorior (juhendaja Erja Arop), Võru senioride meesansambel (juhendaja Ara Bander-Nurmeots), segaansambel Hellermed (juhendaja Ara Bander-Nurmeots) ja Viitina mehed (juhendaja Ive Ruusamäe). Iga ansambel esitas sündmusel kaks laulu.

Võrumaa arenduskeskuse kultuurispetsialist Kristi Valsi sõnul

oli vokaalansamblite päev väärt rõõmupisaraid. “See on nii äge tunne, kui sõidad pühapäeval päeval rahvamaja ette ja pole kuhugi autot parkida. Vastseliina rahvamaja peod on ühed erilised peod maakonnas. Kui siin midagi tehakse, siis on siin endast palju rohkem antud, kui me ehk loota võiksime,” kiitis Vals.

Kagu-Eesti vokaalansamblite päev toimub igal aastal erinevas Kagu-Eesti maakonnas. Vastseliina rahvamaja ringijuhendaja ning pikaaegne maakonna vokaalansamblite päeva korraldaja Edda-Karin Luhti sõnul olid Kagu-Eesti vokaalansamblite päeva idee loojad Võrumaa kultuuriosakonna juhataja Peeter Laurson ja Põlvamaa kultuuriosakonna juhataja Peeter Aas. “Tollal oli nii Valga-, Põlva- kui ka Võrumaal palju erinevaid ansambleid,” meenutas

Luht, kelle sõnul on Misso rahvamajas olnud korraga 24 ja isegi 26 ansambli. “Siis mõtlesime, et kuidas kõik ära mahuvad, aga alati mahtusime. Rahvas tahtis laulda ja tuli kokku,” rääkis Luht. Ta meenutas ka, kuidas alguses oli vokaalansamblite päeval žürii, kes valis välja parimad ansamblid. Kõige staažikamad Kagu-Eesti vokaalansamblite päeval esinenud ansamblid on Puka mehed, Viitina mehed, Vannamuudu, Misso rahvamaja naisansambel ALEAA ja Misso Meelespea. Kagu-Eesti vokaalansamblite päeva on aastate jooksul peetud Valga kultuurikeskuses, Rāpinas, Vastse-Kuustes, Tõrva kirik-kammersaalis, Nõuni kultuurimajas, Otepää kultuurikeskuses ja Misso rahvamajas. Võrumaal toimus Kagu-Eesti vokaalansamblite päev viimati 2021. aasta detsembris.

Võru maakonna vokaalansamblite päeval on aga pikemad traditsioonid ja see on maakonna žanripäevana toimunud ühtekokku juba 27 aastat. Algatajaks oli tollane Misso rahvamaja juhataja ja kultuuritöötaja Lehi Sulg. Seejärel jätkas korraldamist Edda-Karin Luht. 2022. aastani korraldati sündmust Misso rahvamajas. Vastseliina rahvamaja võõrustas maakonna vokaalansamblite päeva kolmandat aastat.

Tänavuse vokaalansamblite päeva üllatusesinejatena astusid üles sündmuse alguses Võrust pärit laulja, dirigent ja saatejuht Tõnis Sarap ning lõpus Puiga rahvamaja segakoor Claro. Sündmuse lõpus tänati ka kõiki sel aastal osalenud ansamblite juhendajaid ning kõiki teisi juhendajaid, kes on 20 aasta jooksul Kagu-Eesti vokaalansamblite päeval osalenud ansambleid juhendanud. Kohal olid neist järgmised: Lenel Rand (Valgamaa Enelas), Kaido Teemägi (Mõniste Mehkarid), Valdur Helm (ansambel Mahe), Koidu Vider (Toomõpuukõ) ja Aime Oppar (Metsalilled). Lisaks sai tänukirja Misso endine vallavanem Lembit Sikk, kes oli algusaastatel vokaalansamblite päeva korraldamisel alati toeks.

Tänavust sündmust korraldas Vastseliina rahvamaja koostöös Võru Valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse, Võrumaa arenduskeskuse ja Eesti rahvakultuuri keskusega. Vokaalansamblite päeva toetasid Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp ja Võrumaa arenduskeskus. Üritust toetustas kohvik Romelina ning fotosid ja videoid tegi Birgit Pettai.

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus

Kohalike loomejanust sündis Hanikase näitetrupp

Tänavu aasta jaanuaris sai Hanikase külakeskuses esimest korda kokku punt inimesi, keda kõiki ühendab kirg näitlemise vastu. Esimesed mõtted näitetrupi loomisest mõlkusid mees juba varem. Vaiksel talveperioodil, kui hing igatses millegi loomingulise järele, oli õige aeg alustada. Hanikase küla elanike eestvedamisel sai alguse Hanikase näitetrupp. Ühiste tutvuste kaudu leiti Loosi külast varasema pikaajalise näitlemiskogemusega Meelis Liivaoja, kellest sai ühtlasi näitetrupi juht. Peale Meelise mängivad Hanikase näitetrupis veel Aare Post, Aare Rätsepp, Tiiu Sillavee, Karolin Tuul, Marget Palm ja Kaja Tomiste.

Meelise juhendamisel sai Hanikase näitetrupi esimene lühinäidend nimega „Puhketuba“ kiirelt hoo sisse. Näidendi autoriks on ideedest pakatav Tiiu Sillavee. Tegu on humoorika näitetükiga, mis heidab pilgu arstide ja ödede

igapäevaelu ning sellesse, mis toimub puhkehetkel puhketoas. Seal räägitakse kõigest: tööst, elust ja loomulikult ei puudu ka klatš. See lugu on eluline ning pakub palju äratundmisrõõmu kõigile.

Praeguseks on Hanikase näitetrupp üles astunud kolmel korral. Esimene neist oli 8. märtsil 2025 Orava kultuurimajas toimunud naistepäevapeol. Teisel korral esineti Loosi kohviõhtul. 13. aprillil astuti üles ka kodupubliku ees Hanikase külakeskuses, kuhu teatrielamust saada oli kogunenud terve saalitäis inimesi. Külakeskuses tulid esitusele Hanikase näitetrupi lühinäidend „Puhketuba“ ning näitetrupi „Pulli peab saama“ lühinäidend „Mammike“. Kahe lühinäidendi vahel pandi publik proovile naljakuule pühendatud mälumängus.

Edasised plaanid on Hanikase näitetrupil astuda üles 1. mail 2025



Hanikase näitetrupp Hanikase külakeskuses kodupubliku ees. (Vasakult esireas: Meelis Liivaoja, Karolin Tuul, Tiiu Sillavee, Aare Post, Aare Rätsepp; tagumises reas: Marget Palm, Kaja Tomiste). Foto: Aino Suurmann

toimuval Võrumaa XXI maateatrite päeval Lasval, kus on end proovile panemas teisedki Võru maakonna

harrastusteatrid. Soovime Hanikase näitetrupile loomelendu ning rohkelt uusi etendusi.

Kerly Kerge ja Kaja Tomiste näitetrupi liikmed

Näitetrupid said talvel õpituga teatripäevadel hiilata

Võru valla laste ja noorte näitetrupid osalesid 11. aprillil Antsla kultuurikeskuses toimunud **Võrumaa laste ja noorte näitemängupäeval**. Kokku astus lavale 14 näitetruppi üle Võru maakonna, pakkudes publikule elamusterohkeid ja üllatavaid hetki.

Võrumaa laste ja noorte näitemängupäev on pika traditsiooniga maakonnaülene žanripäev, kus ka sel aastal nii lava ees kui taga käis vilgas sagimine, särased kostüümid ja kõlas naer – noorte teatriharrastajate looming pulbitses ideedest ja isikupärastest lähenemistest.

Žürii, kuhu kuulusid Agu Trolla, Kristiina Oomer ja Karel Käos, tunnustas näitetruppe mitmete eripreemiatega ja auhindadega, mis tõid esile lavastuste isikupära ja osalejate erilise panuse. Žürii tööd toetas näitleja Maria Teresa Kalmet, kelle kohalolek pakkus noortele ka vahetut inspiratsiooni.

Algklassi arvestuses pälvis parima lavapartneri toetuse ja tunnetamise eest eripreemia Osula põhikooli näiteringi "Pühajõe-Võhandu lugu". Selle lavastas Karin Peterson. Kõige õpetlikumaks looks valiti Vastseliina gümnaasiumi 4.b klassi Henri van Daele samanimelise raamatu ainetel esitatud etendus "Lugu lumememmest, kes ei tahtnud ära sulada", mille lavastas Kertu Torn.

Põhikooli arvestuses andis žürii kõige punkima etenduse eriauhinna Osula põhikooli etendusele "Kust sa tuled?", mille tekstid kirjutas ja lavastas Kairit Thealane. Lavastuse muusika pärineb erinevalt autoritelt. Kõige ausama enesepeegelduse tegi aga Parksepa keskkooli 6. klass etendusega "Hakka või uskuma".

Etenduse lavastasid Mariina Kõrs ja Airi Pütsep. Kõige terviklikuma muusika ja visuaali eest sai eriauhinna Vastseliina rahvamaja näitering etendusega "Soo Sonja ja Lauka Laila udused seiklused veeteel". Autoriks ja lavastajaks oli Kairi Kuusk.

Laureaditiitli algklasside arvestuses pälvis taaskord Leiutajate külakooli lasteteater, kes tõi tänava lavale mängulise ja tervikliku lavastuse "Cipollino seiklused" (Eero Spriidi ainetel, lavastaja Kadi Noor). Põhikooli arvestuses valiti laureaadiks Võru Kreutzwaldi kooli 6.b klassi näitetrupp lavastusega "Klassikokkutulek" – autor ja lavastaja Marken Mürk. Need trupid esindavad Võrumaad kooliteatrite riigifestivalidel.

Võrumaa maateatrite päev Lasva rahvamajas

1. mail muutus Lasva rahvamaja tõeliseks teatri Mekaks, kui toimus Võrumaa XXII maateatrite päev. Lavale astus kümme näitetruppi üle maakonna, tuues publikuni lugusid, mis olid sama erinevad kui esinejad ise. Teatripäevast võttis osa truppe, kes on tegutsenud juba üle 20 aasta. Osales ka kaks truppi, kes on Võrumaa teatrimaastikul esimest hooaega.

Laval olid:

- Sulbi külateater etendusega „Kuidas me röövisime Triinu baari“, autor ja lavastaja Airika Saamo;
- Puiga rahvamaja näitering ja Vastseliina näitetrupp Naeru-Lainet etendusega „Kosjad“, autor Margus Oopkaup, lavastaja Külli Vijard, muusikaline kujundaja Marit Sillaste;



Kõige punkima etenduse eriauhinna pälvis Osula põhikooli etendus "Kust sa tuled?". Foto: Erli Tammet

- Lasva rahvamaja näitetrupp Häänali etendusega „Ära muretse kallis“, autor Tiit Palu, lavastaja Pille Täht;
- Vastseliina näitetrupp Naeru-Lainet etendusega „J.A.M.A“, autor ja lavastaja Marit Sillaste;
- Setokiilne taaatre Veerna Vorkats etendusega "Tähejoromäng", autor ja lavastaja Piret Torm-Kriis;
- Hanikase näitetrupp etendusega „Puhketuba“, autor Tiit Sillavee, lavastaja Meelis Liivaoja;
- Karula teatri hetki suvelavastusest „Lell“, autor Jan Rahman, lavastaja Agu Trolla;
- Tsooru külateater etendusega „Elu ilusamad õied“, autor Vello Jaska, lavastaja Laine Keerov;
- Lasva rahvamaja näitetrupp Näitelust etendusega „Retro puhkus“ internetist, lavastaja Pille Täht;

- näitetrupp Meelejahutaja etendusega „Saladusline ümbersündimine“, tõlkinud Karl Kaasik, lavastaja Kersti Mäesaar.

Etenduste järel jagas žürii – Siiri Põldsaar, Airika Saamo ja Terje Kärmas – igale trupile põhjalikku tagasisidet ja tunnustas säravamaid rolle näitleja- ja eripreemiatega.

Võru vallast pälvisid preemiad:

Sulbi külateatrist jäid silma Maret Soon (Salme), Margit Tappo (Marju, baaridaam) ja Ivar Rosenberg (Veiko, kutt Tartust). Lasva näitetrupist Häänali jäid meelde Selgur Sepp (Andre) ja Piret Kõivsaar (Helgi). Puiga ja Vastseliina näitetruppidest märkas žürii Mariken Lättingut (tütar ja nooremlaborant), Luule Tassot (Endel)

ning Maire Sillastet (direktor). Hanikase trupi meeldejäävaimad näitlejad olid Tiit Sillavee (öövahetuse medõde) ja Meelis Liivaoja (koristaja). Lasva näitetrupist Näitelust tunnustati osatäitjaid Sirje Kuuseorgu (Muda Epp) ja Laivi Plaksot (Kata). Eripreemiad pälvisid Marit Sillaste – helikujunduse eest etenduses „J.A.M.A“ ning Airika Saamo – lavastaja eripreemia (Sulbi külateater).

Teatripäeva toetasid: Võrumaa Arenduskeskus, Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp ja Võru vald. Auhinnafondi panustasid Lasva Käsitööselts, Teater Vane muine, Teater Endla ja Rakvere Teater.

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus

Vana-Vastseliina raamatukoguselts tähistab 30. juubelit

Vana-Vastseliina raamatukogul on olnud ja on praegugi aktiivsed lugejad. 1988. aastal 30. märtsil oli raamatukogus teemaõhtu „Siin on mu kodu“, jutuks kodukant, sellega seotud legendid ja huvitavad paigad, aga ka murekohad. Rahva- ja omaloomingut esitas kohalik rahvalaulik Salme Pärj. Detsembris osalesid üritusel külalistena 1924–1940. aastal tegutsenud Kapera Noorte Ühingu liikmed. Sellest õhtust hakkas idanema Kapera algkooli taastamise mõte. Kaperas ei olnud kooskäämise kohta peale kaupluse. Seal laenutas raamatukogu ka raamatuid. Vesteldi kirjandusest ja arutleti raamatute ja elu üle. Vana armas koolimaja seisis nukrana ja lagunes. Oli tarvis tegutseda. 1989. aasta aprillis oli esimene talgupäev koolimaja juures, osavõtjaid ligi 30 vanuses 7–70 aastat. 1991. aastal alustas kool uuesti õppetööd tänu elanike aktiivsusele ning „Võidu“ sovhoosi abile ja Meremäe vallavanema Eevi Liinamäe toetusele. Samaaegselt remondiga korraldasime koolimajas peoõhtuid. Ka raamatukogus toimusid üritused aktiivsete lugejate abiga.

Ühistegevus oli taastatud. Rahvas nägi, et ühiselt suudetakse paremini kõigile vajalikku teoks teha, aga lihtsam on, kui ollakse organiseeritud. Nii moodustatigi 1995. aastal Vahtseliina (nüüd Vana-Vastseliina) Raamatukogu Selts, võttes eeskujuks varem tegutsenud seltsid. Raamatukogu oli 1923. aastal asutatud Tsäpsi Rahvaraamatukogu Seltsi poolt. Aktiivsemateks seltsi loomise eestvedajateks olid Ilme Lukk, Leida Hinn, Iivi Raudsepp, Loola Luisk, Eda Jõgi, Tamara Kohtla



Kodukandipäev 23. juunil 1997.a Vana-Vastseliinas. Foto: Aivar Palmre

Vana-Vastseliina ja Kapera ümbruse küladest.

28. aprillil kinnitas Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide registri keskus Vahtseliina Raamatukogu Seltsi asutamise. Selts korraldas kursuseid ja ringe. Taluliidu abiga toimusid puu- ja köögiviljakasvatuse õppepäevad, Anu Kindsigo Vastseliinast õpetas algteadmisi inglise keelest, toimus peotantsukursus. Kogusime koduloolist materjali, millele oli alguse teinud raamatukogu. Sisustasime kodulootoa, arendasime sidemeid

muajale asunud kodukandi inimestega, korraldasime kodukandi- ja koduloopäevi. Meil käisid esinemas Tartu Ülikooli professor Ivar Rosenberg, Võru Instituudi direktor Kaido Kama, populaarne laulja Voldemar Kuslap koos Venda Tammanniga. Vastseliina muusikakooli direktor Arvo Sikk juhendas ansamblit, kes aitas sisustada üritusi. Väga tublid olid Lea ja Eha Seim, kes tulid Möldri külast jalgsi ansambli proovile. Tegutses laste näitering. Toeks oli Võru Maarahva Teabetuba. Meid külastas 1996. aastal grupp Rootsist, kellega koos käisime matkamas Piusa ääres ja ronisime Makke müürile.

1998. aasta 1. jaanuarist saime tagasi Vastseliina valda. Kui raamatukogu 2002. aastal uutesse ruumidesse kolis, saime taas hakata korraldama üritusi: kohtumisi kirjanike, tõlkijatega. Meil käisid külas Virve Osila, Lembit Kaldamäe, Enn Vaino, Vastseliinast Heldela klubi, muusikakooli õpilased, Vastseliina internaatkooli õpetajad ja õpilased ning veel paljud.

2000. aastast alates oleme korraldanud Eestimaa tundma õppimiseks kultuurireise. Aastate

jooksul on olnud palju erinevaid ettevõtmisi. Raamatukogus toimusid Vastseliina perearsti medõde vastuvõtupäevad. Medõde Ene Uibokand nõustas abivajajaid, mõõtis vererõhku ja vajadusel soovitas pöörduda perearsti poole. Raamatukogul oli välja pandud terviseetemaline kirjandusnäitus.

Paljusid aktiivseid inimesi meie hulgas enam pole, aga nende tegevus on pannud aluse ja uued seltsitegevusest osavõtjad jätkavad: Tiia Einla, Krista Kuningas, Tiit Zirk, Malle Hermann. Merike Kikkas. Tänu neile tegevuse jätkamise eest ja tänu kõigile tegevusest osavõtjatele.

Tegevust toetas Vastseliina Vallavalitsus ja toetab Võru Vallavalitsus. Meie tegevust on aastate jooksul toetanud ka Kohaliku omaalgatuse programm, Kultuurkapital, Eesti Kultuurifond jt.

Tiiu Pihla

Vana-Vastseliina haruraamatukogu raamatukoguhoidja ja seltsi juhatuse liige

Orava piirkonna elanikele toimus meditsiinikoolitus

Käimasoleva aasta 12. aprillil korraldasid MTÜ Orava Jahtkond ja Orava Tuletõrjeselts MTÜ koostöös i-RELTİK OÜ-ga meditsiinikoolituse Orava-Le-passaare-Hanikase piirkonna elanikele. Projekti eesmärgiks oli luua eelmainitud piirkonda elupäästva esmaabi võimekus meditsiinikohvri soetamise ja kogukonnas läbiviidava koolituse näol. Ootasime aktiivsemat osavõttu, sest antud teema kordamine tuleb kindlasti kasuks. Koolituspäev toimus MTÜ Orava Tuletõrjeseltsi vabatahtlikus päästekomandos. Koolituse aluseks on projekt, mille käigus MTÜ Orava Jahtkond soetas mobiilse täiskomplektse meditsiinikohvri koos poolautomaatse elustamisaparaadiga (AED). Kohvri

sisu tutvustamiseks ja praktiliseks kasutamiseks viidi läbi kogukonnas meditsiinikoolitus.

Koolituspäeva esimeses pooles tutvustati meditsiinikohvri sisu ning korraldajad esmaabivõtete teoreetiline osa, kus räägiti esmasest reageerimisest, erinevate terviserikete äratundmisest ning abiandmise olulisusest. Pärast lõunapausi asuti praktilise osa juurde, mis hõlmas näiteks elustamisaparaadi kasutamist, südamemassaazi praktiseerimist ning erinevate verejooksude korral praktilist tegutsemist.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et koolitus oli väga hästi üles ehitatud, praktilise suunitlusega ning vajalik. Abi andmist realselt läbi tehes ning harjutades, kinnistub

see oluliselt paremini ning annab väga head eeldused toime tulla ka reaalses kriisilukordades, kus elupäästev esmaabi on hädavajalik. Kindlasti said kõik kohalolnud juurde enesekindlust ja reageerimisjulgust õnnetuse korral tegutsemiseks. Koolituse korraldajad MTÜ Orava Jahtkond ja MTÜ Orava Tuletõrjeselts tänavad i-RELTİK OÜ esindajat Kaarel Lehtoja professionaalse teema käsitlemise ja asjaliku koolituspäeva eest. Täname ka huvilisi, kes võtsid vaevaks kohale tulla. Projekti eelarve oli 4880 eurot ning seda rahastas Kodanikuühiskonna Sihtkapital ja Siseministeerium.

Mairo Lõhmus
MTÜ Orava Jahtkond



Koolitusel osalejad sidumist õppimas. Foto: Erakogu



SISEMINISTEERIUM



KÜSK

Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

Vabane hoovis seisvast autoromust

Romusõidukite kokkukogumise kampaania, mille käigus saab kuu aja jooksul jäätmekäitlejatele tasuta üle anda vanu seisma jäänud sõidukeid, algab 12. maist.

Hoovis või põlluserval lagunevad autoromud on ohtlikud jäätmed, mis kujutavad ohtu nii inimeste tervisele kui keskkonnale. Kui vana romu õigesti käidelda, saab sellest aga varuosasid ning väärtuslikku materjali, millest toota näiteks uusi sõidukeid või muid tooteid.

Kui tavaliselt peab inimene romusõiduki jäätmekäitlejale ise ära viima või organiseerima selle transpordi ja tasuma romusõiduki äraveo eest, siis kampaania käigus

tuleb jäätmekäitleja sõidukile tasuta järele. Üle saab anda ka osaliselt lammutatud sõidukeid. Kampaania käigus äraveetavate romusõidukite eest raha ei maksta.

Enda nimel olevale sõidukile äraveo tellimine

Kui romusõiduki äraveo tellib selle omanik, siis tuleb tal esitada jäätmekäitlejale kehtiv registreerimistunnistus. Kui sõiduki dokumendid on kaduma läinud, saab ühendust võtta Transpordiametiga, kes edastab omanikule vajalikud dokumendid. Kampaania ajal on registratunnistuse digidokumendi väljastamine tasuta.

Teise inimese nimel olevale romusõidukile äraveo tellimine

Kui inimese hoovis seisev romusõiduk kuulub hoopis kellelegi teisele, siis tasub võtta ühendust Transpordiametiga (info@transpordiamet.ee). Ametile tuleb esitada digitaalselt allkirjastatud taotlus, misjärel võetakse ühendust auto omanikuga ja palutakse vormistada volitus sõiduki üleandmiseks jäätmekäitlejale. Jäätmekäitleja tuleb romule järgi ning kustutab sõiduki registrist.

Kui sõiduk ei ole registreeritud kellegi nimele

Veendu Transpordiameti

e-teeninduse taustakontrollist, kas sõiduk on liiklusregistris. Kui ei ole, kuid sõiduk on tuvastatav (olemas registreerimisnumber või VIN-kood), siis pole see takistuseks – kampaania käigus on esmakordselt võimalik ära anda ka selliseid sõidukeid, mis on liiklusregistrist kustutatud. Võta ühendust jäätmekäitlejaga, kes viib omanikuta romu ära.

Romusõiduki tasuta äraveo saab tellida alates 12. maist kuni 9. juunini. Veo tellimiseks tuleb ühendust võtta Eesti Autolammutuste Liiduga (info@elv.ee, 5787 7233) või Kuusakoski AS-ga (firma@

kuusakoski.ee, 13 660). Veendu, et romule järgi tulevale puksiirile oleks tagatud vaba ligipääs ja ohutu teenindusruum.

Täpsem info tingimuste ja taotluste esitamise kohta: kliimaministeerium.ee/romusoidukid.

Romukampaania toimub Kliimaministeeriumi, Keskkonnaameti, Transpordiameti, Eesti Autolammutuste Liidu ja Kuusakoski AS koostöös. Kampaania toimub sel aastal kuuendat korda. Varasemate kampaaniate tulemusel on jäätmekäitlejatele üle antud kokku üle 1400 romusõiduki.

Kliimaministeerium

Kas sinu maal kasvab ohtlik karuputk?

Võõr-karuputkede tõrje on Eestis edukalt tehtud enam kui 800 hektaril. Taimed on seal hävinud ja kolooniat enam ei ole. Siiski ei ole võimalik ainult keskkonnaameti tõrjetööga kogu probleemi lahendada. Võtmetähtsusega on maaomanike panus.

Jätakuvalt leidub võõrkaruputkede kasvualasid, mida tuleb jälgida ning taimede ilmumisel neid tõrjuda. Samuti avastatakse igal aastal uusi, kaugemaid kasvukohti veekogude kaldaaladel, metsamaadel ja võsastikes. Ka sel aastal korraldab keskkonnaamet riiklikku karuputke tõrjet, kuid samal ajal teeb amet ettevalmistusi, et kolme aasta jooksul anda putke tõrjumise juhtroll üle maaomanikele. Sel aastal saavad maaomanikud keskkonnaametilt teavituse registreeritud võõr-karuputke kasvukoha kohta.

Miks on maaomanike roll suurenenud?

Selleks, et võõrliikide tõrjumine oleks edukas, peab lisaks riigi tegevusele suurenema ka maaomanike huvi ja vastutus. Nii nagu maaomanik hoiab oma maad jäätmetest ja reostusest puhtana, peaks ta hoolitsema ka selle eest,

et seal ei vohaks meie loodust ohustavad võõrliigid.

Tahes-tahtmata lisandub aastatega probleemseid võõrliike juurde. Töömaht, mis nendega võitlemiseks kulub, kasvab ja üksi ei jõua riik seda võitlust pidada. Vaja on kõigi panust.

Miks on vaja karuputke tõrjuda?

Sosnovski ja hiid-karuputk on Eestis keelatud võõrliikide nimekirjas. Neid ei tohi kasvatada ega lasta levida. Mõlemad liigid võtavad edukalt üle looduslikud alad. Lisaks võib nende taimede mahl olla inimesele ohtlik, kuna võib koostoides päikesega põhjustada nahakahjustusi (punetust, villi ja isegi haavandeid). Eriti tundlikud on taimemahlale lapsed. Võõr-karuputkede tõrjumine aitab hoida oma kodukohta ohutuna nii endale kui ka naabritele.

Millest alustada?

Kõigepealt tasub üle vaadata, kas kinnistul on registreeritud võõr-karuputke kasvukoht. Keskkonnaameti kodulehelt karuputke alajaotusest leiab kaardi, kuhu on kantud teadaolevad kasvukohad, ning juhised, kuidas võõr-karuputke ära tunda. Soovitav on seejärel kohapeal oma maa üle

vaadata, sest võõr-karuputked võivad levida ka ootamatutesse paikadesse nagu näiteks raiesmikud või metsateed.

Kuidas maaomanik saab panustada?

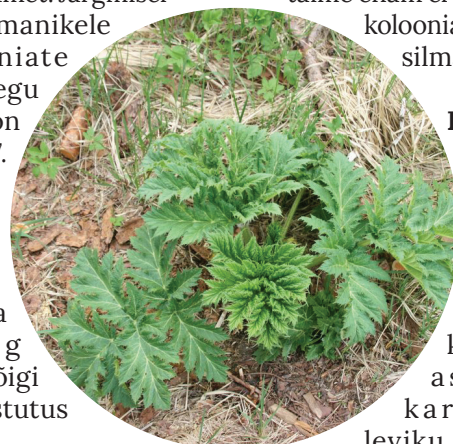
Tõrjetöö üleandmine maaomanikele toimub järk-järgult. Käesoleval aastal korraldab tõrjetõid keskkonnaamet. Järgmisel aastal läheb maaomanikele üle nende kolooniate tõrje, mis on peaaegu hävinud või mida on lihtsam tõrjuda. 2027. aastal lisanduvad maaomanikele tõrjutavate alade hulka keskmise raskusastmega kolooniad ning 2028. aastast on kõigi kolooniate tõrje vastutus maaomanikel.

Tõrjumine ei ole ohtlik, kui teha seda ajal, mil taimed on väikesed ning kaitsta oma nahka taimemahlaga kokkupuutumise eest.

Kõige tõhusam viis võõrkaruputkede tõrjeks on taimede väljakaevamine ja hävitamine. Umbrohutõrjevahenditega tõrjumisel on soovitatav kasutada

spetsialisti teenust. Kuidas võõrkaruputki ohutult tõrjuda või tõrjeteenust tellida, saab täpsemalt lugeda keskkonnaameti kodulehelt karuputke alajaotusest.

Kuna üks taim võib toota kümneid tuhandeid seemneid, mis püsivad kaua mullas idanemisvõimelisena, sõltub tõrje edukus järjepidevusest. Ka siis, kui ühtegi taime enam ei tärka, on vaja koloonial mitu aastat silma peal hoida.



Kuidas hoida ära karuputke sattumist oma maale?

- Kui kinnistu asub võõrkaruputkede leviku piirkonnas, hoia oma maal eriti hoolega silm peal. Esimesi taimi märgates teosta tõrje kohe.
- Kui tellid oma maale mulda või taimmaterjali, veendu eelnevalt, et päritolukohas ei ole võõrkaruputke kasvukohta.
- Võõr-karuputke kasvukohas tegutsedes või töötades puhasta pärast saapad, tööriistad ja

masinad, et vältida seemnete edasilevikut.

- Kaeva taimi kevadel, kui nad on väikesed ja väldi taimemahlaga kokkupuudet. Rahulikult õigel ajal tegutsedes on töö ohutu.
- Teavita ja tee koostööd – anna avastatud karuputke kasvukohast teada karuputk@keskkonnaamet.ee

Keskkonnaamet teavitab maaomanikke, kelle maal on registreeritud võõr-karuputk, riigiportaali eesti.ee kaudu. Selleks, et oma @eesti.ee aadressile tulevad teated kindlasti kätte saada, soovitage kontrollida, kas see on suunatud oma igapäevasele isiklikule e-posti aadressile. Kirju näeb ka eraldi riigiportaali eesti.ee postkasti sisenedes. Infot ja juhiseid võõr-karuputkede ohjamiseks leiab keskkonnaameti veebilehelt; vajadusel aitavad nõuga spetsialistid.

Riik jätkab ka edaspidi tõrje korraldamist riigimaal.

Eike Tammekänd

Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo juhataja

Warmeston OÜ on tulevikku väärtustav ettevõte

Warmestoni Grupp koosneb Warmeston OÜ-st ja viiest seotud ettevõttest, mis osutavad teenuseid kogu tarneahelas. Metsamajandamisettevõtted Timberstock ja RajaKT on Warmestoni sidusettevõtted, kus Warmeston on ainuosanikuks. Premium pelletite tootja Ardor, teenusepakkuja Combitrans ja küttepuidu vahendaja Iriscorp Transport on Warmestoni sidusettevõtted vähemusosaluse kaudu. Lisaks kuuluvad gruppi Warmeston SIA (Broceni tehas), Technological Solutions SIA (Broceni CHP) ja RajaKT SIA (hakke tootmine Lätis).

Warmeston kontserni põhi-tegevuseks on tööstuslikuks ja koduseks kasutamiseks suunatud biomasskütuste tootmine ja müük. Ettevõtte kasutab puidupelletite tootmiseks ainult väheväärtuslikku ümarpuitu ja puidutöötlemise jääke, millele pelletite tootmises kasutatud mahtudes väljaspool bioenergeetikat Eestis alternatiivne kasutus puudub. Luues väheväärtuslikule puidule stabiilse nõudluse, parandab pelletisektor Eesti metsa- ja puidutööstuse konkurentsivõimet ja läbi peamiselt ekspordile suunatud müügi toob Eestisse raha sisse.

Puidupelletideid kasutatakse taastuvenergia tootmiseks. Puidupelletitest toodetud elekter ja soojus asendab fossiilsetest kütustest toodetud energia kasutamise. Puidupelletite ja laiema biomassi kasutamine on väga madala süsinikjalajäljega alternatiiv, mis aitab vähendada kliimamuutustega kaasnevaid negatiivseid mõjusid ühiskonnale.

Puidupelletite eeliseks kodustes ja tööstuslikes lahendustes on nende kõrge energiasisaldus ning võimalus energiatootmine automatiseerida ja seda juhtida. Selliselt täiendab puidupelletitest toodetud taastuvenergia päikesest ja tuulest toodetud energiat, mille tootmine on vahelduva iseloomuga sõltudes täielikult ilmast.

Warmestoni panus

Oleme keskkonnateadlikud – Ressursitõhusad ja pühendunud jätkusuutlikele lahendustele alates roheline energia kasutamisest ja oma päikesepargi rajamisest



2025. aasta suvel seisab ees ka oluline ümberehitus. Fotod: Silver Raidla

kuni paberivaba kontorini. Teadlik tarbimine ja tõhus ressursikasutus vähendavad heitkoguseid ja süsinikjalajälge.

Toetame kliimapolitiika elluviimist – Kliimapolitiika vormib meie ärikeskkonda ja kujundab meie pikaajalist eesmärki. Euroopa Liidu eesmärk on olla 2050. aastaks kliimanutraalne – tulevik, milleni viivad meid biokütused ja tehnoloogilised innovatsioonid. Pelletitootmine aitab majandusel liikuda fossiilkütustelt taastuvatele energiaallikatele ning tasakaalustatud süsinikuringluse ja isegi negatiivsete heitkoguste suunas.

Panustame Eesti metsa- ja puidutööstuse konkurentsivõimesse – Pelletitööstus annab lisandväärtuse metsa- ja puidutööstuse jääkidele ning väljundi madala väärtusega puitmaterjalidele. Antud jääkide müük annab nendele tööstusharudele lisatulu tegevuse laiendamiseks, arendamiseks ja töökohtade loomiseks maapiirkondades.

Töötame pikaajalise kasvu ja arengu nimel – Strateegiliste sihtide suunas liikumisel on oluline eeltingimus majanduslik võimekus. Kasumlikkuse säilita-

mine võimaldab meil tagada pikaajalised tegevused, investeerida innovatsiooni ja kaitsta loodud töökohti.

Väärtustame oma töötajaid – Kvalifitseeritud ja motiveeritud töötajad on meie eduks hädavajalikud. Meie töötajatel on sisukas ja väljakutseid pakkuv töö. Pakume kaasaegseid ja turvalisi töötingimusi, õiglast töötasu, rakendame boonustprogrammi ning toetame osalemist koolitusprogrammides ja sporditegevustes.

Warmeston OÜ Järvere pelletitehas uueneb – vähendame tootmismahutu ja keskendumekvaliteedile

Rasketele aegadele vaatamata liigub Warmeston OÜ kindlalt edasi, keskendudes tootmise tõhustamisele ja kaasaegsete tehnoloogiate rakendamisele.

Järvere tehase pelleti tootmise sisendmaterjal – saepuru ja hakkepuu – pärineb Lõuna-Eesti suurimatelt puidutööstusettevõtelt, sealhulgas Barrus AS-ilt ja Toftan AS-ist. Uuenduste järgselt väheneb tehase tootmismahut ligikaudu 40%, ning uus prognoositav



aastane tootmismahut on 60 000 tonni kõrgekvaliteedilist pelletit. Sellest 20 000 tonni pakendatakse ja turustatakse Eesti turule, ülejäänud 40 000 tonni liigub puistena ekspordiks peamiselt Taani, Inglismaale, Rootsi ja Soome.

2025. aasta suvel seisab ees oluline ümberehitus, mille käigus asendatakse senised pelleti pressid ja auru kuivatid uute, kaasaegsete seadmetega. Need aitavad saavutada suurema tootmisstabiilsuse ja energiatõhususe. „Uued pressid tagavad mitte ainult parema töökindluse, vaid ka kvaliteetsema lõpptulemuse,“ sõnab tehase juht Kusti Urbanik.

Warmeston investeerib jätkuvalt ka digitaliseerimisse. Hiljuti paigaldatud digitaalvõrgud võimaldavad veoautode automaatset tuvastust ja koormate skaneerimist tehase territooriumile sisenemisel. Süsteem mõõdab iga tarnitud koorma mahu

Ettevõtte nimi: Warmeston OÜ

Aadress: Järvere küla, Võru vald

Asutatud: 13.08.2003 (Järvere tehas valmis 2013. aastal)

Põhitegevusala: Puidust tarbe- ja dekoratiivesemete jm puittoodete tootmine
Järvere tehase juht: Kusti Urbanik

ja salvestab sellest pildi. Andmed jõuavad reaajas laoandmebaasi ning on kättesaadavad nii tehase töötajatele kui ka tarnijatele. See muudab tooraine liikumise jälgitavaks, läbipaistvaks ja aitab vältida arusaamatusi.

Lisaks on Järvere tehase territooriumil oma päikesepark, mille toodetud energia katab päikeselistel päevadel märkimisväärse osa tehase elektritarbimisest. See aitab hoida pelleti omahinda konkurentsivõimelisena ja vähendab samal ajal tehase ökoloogilist jalajälge.

Warmeston väärtustab pikaajalist töötajate pühendumust ja sisemist arengut. Heaks näiteks on tehase juht Kusti Urbanik, kes töötas aastaid tehnikujuhina ning edutati 2023. aastal Järvere tehase juhiks. See peegeldab ettevõtte usaldust oma inimeste vastu ja kultuuri, kus järjepidevus ning kompetents on juhtimise aluseks.

Ettevõtte peab oluliseks ka panustamist kohalikesse kogukondadesse. Järvere tehase toetab kohalikku külaseltsi ning osaleb piirkondlikes algatustes, tugedades seeläbi sidet kogukonna ja ettevõtte vahel.

Warmeston OÜ Järvere tehase arengulugu on hea näide sellest, kuidas tööstusettevõtte saab olla samaaegselt tehnoloogiliselt uuenduslik, sotsiaalselt vastutustundlik ja jätkusuutlik.

Kusti Urbanik
Warmeston OÜ
Järvere tehase juht

Merle Tsirk
arendusspetsialist

Vallamajas toimus Võru valla ettevõtjate kohtumiseminar

Aprilli lõpus toimus Võru vallamajas järjekordne Võru valla ettevõtjate kohtumiseminar. Kuna seminari esimeses pooles käsitleti turismiteemasid, siis olidki saali kogunenud peaaesjalikult valla turismivaldkonnas tegutsejad. Seminaril jagati kasulikke teadmisi ja kogemusi ettevõtte arendamiseks ning pakuti võimalust luua uusi kontakte ja tugevdada omavahelisi koostöösuhteid.

Põlvamaal asuva Loovusaida perenaine Liina Maripuu rääkis, et turismivaldkonnas tegutsemise edu alustaladeks võib pidada eristumist ja keskendumist ühele

kindlale sihtgrupile. Lõuna-Eesti Turismiklastri esindajad Anneli Villem ja Külliki Pikk tutvustasid turismiveebilehti nagu puhkaees-tis.ee ja visitestonia.com, kus oleks oluline oma nähtavuse tõstmiseks olla kõigil turismivaldkonnas tegutsejatel. Kolm põhiteemat, mis kõnetavad välisturisti, on loodus, toit ja kultuur.

Võru valla turismimagnetid Piusa Külustuskeskus ja Vastseliina Piiskopilinnus tutvustasid oma tegevust ja arenguplaane. Piusa Külustuskeskus kutsus külastama 1. juunil toimuvat lastekaitsepäeva ning 26. detsembril toimuvat jõu-

lumatka. Samuti toimub oktoobris keskuse 15. aasta juubelipidu. Vastseliina Piiskopilinnus kutsus külastama Poola meistri Sergei Augusti näitust „Rüütliid ja nende raudrüüd“, mis on avatud selle aasta lõpuni, 21. juunil 2025 toimuvat vana aja päeva, mille raames toimub ka käsitöömeistrite laat, ning 15. augustil toimuvat tulede ööd. Mõlema objektiga seoses on plaanis lähiaastatel mitmed arendustegevused, kui projektid saavad positiivsed rahastusotsused.

Robert Mägi Solarflow OÜst rääkis taastuvenergia võimaluste kasutamisest ja juhtimisest ette-

võtetes. Kõlama jäid järgmised mõtted: tuleks hoolikalt läbi mõelda ettevõtte energiavajadused ja kaardistada, millele elektrienergia kulub, ning uurida võimalusi lokaalseks energiatootmiseks kulude katteks.

Heaks tavaks on saanud see, et ka Võru vald omalt poolt annab ülevaate valla lõppenud ning planeeritavatest investeringuprojektidest. Seega lõpetas seminari abivallavanem Juris Juhansoo ettekanne valla investeringuprojektidest. Suurimad 2025. aasta projektid on Väimela Tervisekeskuse ligipääsetavaks

ehitamine, Parksepa kooli staadioni ehitamine, Võlsi tee rekonstrueerimine ja kergtee ehitamine, Kääpa-Võru kergtee ehitamine ja Kirumpää küla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitamine.

Suur tänu kõigile osalejatele ja esinejatele inspireeriva päeva eest! Kohtume juba järgmistel valla ettevõtete kohtumiseminaridel.

Merle Tsirk
arendusspetsialist

KIRIKUTE TEATED

EELK Pindi koguduse teated

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 10.00 Pindi kirikus.

Täpsem info: EELK Pindi koguduse õpetaja Argo Olesk e-posti aadressil pindi@eelk.ee või tel 503 0676.

EELK Vastseliina Katariina koguduse teated

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 12.00 Vastseliina Katariina kirikus, Orava kultuurimajas iga kuu teisel pühapäeval algusega kell 14.00.

31. mail kell 15.00 Võru muusikakooli sümfooniaorkestri kontsert Vastseliina Katariina kirikus.

Täpsem info: Vastseliina Katariina koguduse kodulehelt vastseliina.eelk.ee ja Facebooki lehelt facebook.com/vastseliinakogudus või EELK Vastseliina Katariina koguduse vaimulikult Jaanus Torrimilt tel 5300 5155 või e-posti aadressil jaanus.torrim@eelk.ee.

EELK Urvaste Püha Urbanuse koguduse teated

Heimtali kirikus toimuvad jumalateenistused iga kuu teisel pühapäeval kell 14.00.

Täpsem info: Urvaste koguduse kodulehelt urvaste.eelk.ee ja Facebooki lehelt facebook.com/Urvastekogudus või EELK Urvaste koguduse õpetaja Üllar Salumets e-posti aadressil ullar.salumets@eelk.ee või tel 511 8271. Heimtali kirikuvanem on Vaido Ermel, tel 5340 0431.

Põnevad lugemissoovitused vallaraamatukogust

Raamatud avavad meile akna teiste eludesse, mõtteviisi- desse ja maailmadesse. Siin on valik teoseid, mis on viimastel kuudel mulle eriti silma jäänud ja mida soovitan ka teistele lugemishuvilistele.

„Fred Jüssi ja inimesed tema ümber” on 2025. aasta kevadel ilmunud kogumik, mis tähistab Fred Jüssi 90. sünniaastapäeva. Tegu ei ole traditsioonilise elulooraamatuga, vaid mitmehäälse portreega, kus Jüssi elu ja mõtteid avavad tema sõbrad, kaasteelised ja pereliikmed. Raamat keskendub Jüssi mõttemaailmale ja väärtustele, mida ta oma elu jooksul kandis ja jagas. See on austusavaldus tema mõjule eesti kultuurile ja loodusteadlikkusele.

Ajaviitekirjanduse huvilistele soovitan Peterson, Sharon M „Mis hullusti, see uuesti”. Peategelane saab ootamatu lahkuminek

sõnumi otse raadioeetrist, olles samal ajal ise hambaarsttööl. See piinlik hetk saab talle äratuskellaks, et oma elu ümber hinnata. Ta otsustab järgida tagurpidi uusaastalubadusi. Need lubadused viivad ta seiklustesse, mis on täis eneseavastust ja ootamatuid pööreid.

Lucy Diamond „Kõik on võimalik”. Lara ja tema tütar Eliza on alati olnud kahekesi. Aga kui Eliza saab kaheksateist ja soovib võtta ühendust oma isaga, peab Lara tunnistama saladust, mida on terve elu tütre eest varjanud. Eliza vajab vastuseid, nagu ka Lara. Tõe otsinguil viib nende teekond läbi Inglismaa ning lõpuks New Yorki, kus kõik kunagi algas. Unelmad võisid küll puruneda ja võimalused kasutamata jääda, kuid elul on siiski varuks üllatusi.

Lucinda Riley „Peidus tüdruk” jutustab Leah Thompsonist, kes

kasvab üles Yorkshire'i väikeses külas. Tema ilu ja võlu tõmbavad tähelepanu Delanceyde võimukale, kuid keerulisele perekonnale, mis muudab ta elu igaveseks. Aastaid hiljem särab Leah rahvusvahelises modellimaailmas, kuid tema minevik seondub salapäraselt teise maailmasõja aegse Poola tragöödiaga. Kahe põlvkonna saladused ja unustatud ettekuulutus sunnivad Leah'd silmitsi seisma saatusega, mis on justkui ette määratud.

Kõik tähelepanu saanud raamatud on olemas Võru Vallaraamatukogus. Ootame teid külla ja põnevaid raamatuid laenutama.

Age Rõngas

Võru Vallaraamatukogu raamatukoguhoidja

VÕRU MAAKONNA LAULU-KARUSSELL

18. MAI PUIGA PÕHIKOOLIS PÄEV ALGAB KELL 10.00

LAULUKARUSSELLI OOTAME LAULJAJD 6 VANUSERÜHMAS:

- I VANUSERÜHM: EELKOOLIEALISED
- II VANUSERÜHM: 1.-2. KLASS
- III VANUSERÜHM: 3.-4. KLASS
- IV VANUSERÜHM: 5.-6. KLASS
- V VANUSERÜHM: 7.-9. KLASS
- VI VANUSERÜHM: GÜMNAASIUINOORED

Lauljad saavad esineda rahvamaja suurel laval, tagasisidet ja soovitusi jagab professionaalne žürii.

Laulukarusellil valitakse välja lauljad, kes saavad võimaluse esineda Võru Lastefestivali koguperekontserdil suurel laval Tamula rannas koos tuntud Eesti artistidega, 26. juulil 2025. Lisaks eripreemiad.

Lisainfo: Maarika Rosenberg, tel 516 5751 ja Kristi Vais, tel 591 292

A.Kivirähk

ISAMAA PÄESUKESED

muusikaline komöödia kahes vaatuses

19. mail kl 19.00 Kungla Seltsimajas

PILETID:
edimüügist tavapilet 10 EUR, sooduspilet 8 EUR
kohapealt ostes tavapilet 12 EUR, sooduspilet 10 EUR

LAVASTAJA JA MUUSIKA AUTOR: INGRID ULST
HELLI JA VALGUSKUNSTNIK HANNO TEPP

LAVAL ALL-SALAJA TEATRISTUUDIO:
MERIKE INGER - LIIVA VAAS - HELIN VILL VÕI JAANIKA ULST - DORIS PAVLOV
ANNIKA RAHNU - IMBI PÄLLO - INGRID ULST - MEELIS VAHTRAMÄE
AIVO KIKERTMAN - TAAVO VELLAND - ARGO PECTIMAA - HEIKI LILL

VÕRU VALLAVALITSUS KUTSUB OSALEMA KONKURSIL “VÕRU VALLA KAUNIS KODU 2025”

KONKURSS TOIMUB NELJAS KATEGORIAS:

- 1) ELAMUD JA SUVILAD ÕUEALAGA TIHEASUSTUSALAL;
- 2) KORTER- JA RIDAELAMUD ÕUEALAGA;
- 3) TALUD JA MAAKODUD ÕUEALAGA HAJAASUSTUSALAL;
- 4) SOTSIAAL-, ÄRI- JA TOOTMISOBJEKTID ÕUEALAGA.

KANDIDAATE SAAB ESITADA
1. MAIST 31. MAINI 2025
E-POSTI AADRESSIL VALD@VORUVALD.EE
MÄRGUSÕNAGA “KAUNIS KODU”.

LISAINFO JA KANDIDAADI ESITAMISEKS VAJALIKUD ANDMED:
VORUVALD.EE/KAUNIS-KODU-2025 VÕI
SIRLE MUISTE-MÄNNIK TEL 514 7008.

KÄÄPA KOOL 190

JUUBELIAASTA TÄHISTAMINE & VILISTLASTE KOKKUTULEK

7. JUUNI 2025

PÄEVAKAVA

- 14:00 KOOLIMAJA AVATUD
- 17:00 PIDULIK AKTUS VÕIMLAS
- 18:30 DIREKTORI VASTUVÕTT KUTSETEGA KÜLALISTELE
- 18:30 MÕÖDUNUD AEGADE MEENUTAMINE KLASSIRUUMIDES
- 20:00 TANTSUÕHTU KOOLI VÕIMLAS

Osalustasu 25€, eelregistreerimisel teha ülekanne Võru Vallavalitsuse arvelduskontole selgitusega: Kääpa Kooli kokkutulek, vilistlase nimi (lõpetamisel), lõpetamise aasta
SEB pank EE931010402007075008
SWEDBANK EE602200221045260820

Kohapeal arveldamine sularahas

Lisainfot leiad kooli kodulehelt koopakool.edu.ee või Facebooki sündmuselt „Kääpa Kooli VILISTLASTE KOKKUTULEK”

NAVI KÜLASelts

XI VÕRUMAA SELTSKONNALAULUPÄEV

15. juunil 2025 NAVI SELTSIMAJAS kell 12.00

AVAMINE KONTSERT ISETEGEVUSLASTELT

ÜHINE LÕUNASÖÖK

LASVA NÄITETRUPPI ETENDUS “PENSIONÄRID TÖÖLE”

ÜHISLAULMINE JA -TANTSIMINE KOOS TOOMAS OJASAARE JA VÕRUMAA LÕÖTSPILLIMÄNGIJATEGA

Registreeri oma kollektiiv esinema või tule koos sõbraga osalema!

ASTRID HURT
hurt.astrid@gmail.com
5393 3109

Osalustasu 12 eurot osaleja kohta.

MTÜ Navi Külaselts
EE311010220010736011
selgitusse “Seltskonnalaulupäev ja nimi”

Korraldajad: Navi laulunaised ja Navi Külaselts
Lisainfo: Talvi Onno (55518527), Mai Timmi (51941537)

VÕRU VALLA LASTEAEDADE LÕPUAKTUSED

- 22. MAIL KELL 13.00 LASVA LASTEAED PARGIHALDJAS
- 23. MAIL KELL 12.00 PUIGA LASTEAED SIILIKE
- 28. MAIL KELL 11.00 LASTEAED LÕUNAPÄRLID VÄIMELA MAJA TASANDUSRÜHM
- 28. MAIL KELL 14.00 LASTEAED LÕUNAPÄRLID VÄIMELA MAJA
- 29. MAIL KELL 13.00 LASTEAED LÕUNAPÄRLID SÕMERPALU MAJA
- 30. MAIL KELL 13.00 LASTEAED LÕUNAPÄRLID PARKSEPA MAJA
- 30. MAIL KELL 17.00 VASTSELIINA LASTEAED

VÕRU VALLA KOOLIDE LÕPUAKTUSED

- 27. MAIL KELL 17.00 VASTSELIINA MUUSIKAKOOL
- 11. JUUNIL KELL 13.00 VASTSELIINA GÜMNAASIIUMI 9. KLASS
- 12. JUUNIL KELL 14.00 PUIGA PÕHIKOOL
- 12. JUUNIL KELL 15.00 PARKSEPA KESKKOOLI 9. KLASS
- 13. JUUNIL KELL 15.00 OSULA PÕHIKOOL
- 13. JUUNIL KELL 15.00 KÄÄPA KOOL
- 19. JUUNIL KELL 15.00 PARKSEPA KESKKOOLI 12. KLASS
- 20. JUUNIL KELL 13.00 VASTSELIINA GÜMNAASIIUMI 12. KLASS

VANA PILT JUTUSTAB: Orava seltsimaja



Orava seltsimaja vanas valla magasiaidas. Foto: EFA.554.0.186755

Orava vallas moodustati 1920. aastal Orava Rahvahariduse Selts. Seltsi esimeheks sai kohalik aktiivne seltskonnategelane Gotfried Kuus, aseesimeheks Paul Siilbaum Kahkvast. Selts hakkas korraldama mitmesuguseid üritusi, populaarne oli koorilaul. Tekkis vajadus kooskäimise ruumide järele. Orava vallavalitsuse ja hariduseltsi koostööna valmiski ümberehitusena vanast magasiaidast Orava külas 1922. aastal Orava seltsimaja. Samamoodi ehitati Vastseliina kihelkonnas veel aleviku magasiait umbes samal ajal ümber seltsimajaks ja kümme aastat hiljem sai ka Loosi valla magasiaidast kohaliku rahva kooskäimise koht.

Suure osa Orava seltsimajast

võttis enda alla saal 200-250 inimesele, kuhu sai kohe õuest hoone keskel asuvast uksest. Saali paremas otsas olid einelaud ja riidehoid, vasakul otsas aga lava (6x3,5m). Lava taga olid kaks ruumi tegelastele, kuhu viis lisaks sissekäigule lavalt veel eraldi uks maja otsast. Seltsimaja avamise pidu toimus Orava rahvahariduseltsi korraldusel pühapäeval, 23. juulil 1922. aastal algusega kell 5 peale lõunat. Peeti kõnesid, laulis segakoor ja mängiti algupärast näitemängu „Lossi kasvandik“. Pidulõppes tantsuga, avatud oli einelaud. Avaüritus läks sedavõrd hästi korda, et juba kahe nädala pärast toimus uues seltsimajas järjekordne pidu. Selleks oli Orava rahvahariduseltsi poolt ette

valmistatud ka uus näitemäng „Suured vaimud“. Maakonna lehes oli peo kohta märgitud: „Ka ei või nimetamata jätta, et nimetatud seltsi ühtegi pidu ilma muusikaliste paladeta toimunud ei ole.“

Nii saigi seltsimajast ennekoike kahe küla, Orava ja Kahkva inimeste ürituste ja pidude pidamise koht. Seltsimaja tegutses veel kuni 1972. aastani, mil Orava sovhoos ehitas hoone ümber viljalaoks. Paksude maakivist seintega hoone sai tagasi oma esialgse funktsiooni, vana magasiaida elus oli üks ring täis saanud.

Ago Ruus
rubriigi toimetaja
505 6691
agoruus@gmail.com

Tegudeinimene, kohtume EWERSis!

UUED rakendusliku keskkariduse õppekavad:

- Jätkusuutliku ettevõtluse korraldus
- Turismiteenused
- Tööstuse digitehnoloogia
- Masintööstustehnoloogia

8 valdkonda, 20 eriala

- Majutus
- Äri
- Toitlustus
- Üldharidus
- Puit
- Metall
- Ehitus
- Mehhatroonika

ewers.ee

Hei, Võru valla koolilapsed!

Ootame teid huvilaagrisse

7. juulist–11. juulini Lasva rahvamajas!

Kell 10.00–15.00 teeme huvitavaid teaduskatseid, õpime tundma pärimuskultuuri, kokkame ja meisterdame.

Osavõtutasu korraga viie päeva eest tasudes 30 eurot, ühe päeva kaupa tasudes 7 eurot päev.

Hind sisaldab hommiku- ja lõunasööki, õhtuoodet ning tegevusteks vajalikke vahendeid.

Registreerimine ja info telefonil 527 2225
Korraldavad: Lasva Käsitööselts ja Lasva RM



VÕRU VALLA KULTUURI- JA SPORDIKALENDER

MAI

- 11. mail**
kell 9.00 Orava kevadlaad kultuurimaja juures pargis
- 13. mail**
kell 13.00 Kohtumine raamatu “Meie maarohud: mõõdukalt ja mõnusalt” autori Kristel Vilbasega Tsolgo haruraamatukogus
- 14. mail**
kell 10.00 Võru maakonna laste folklooripäev “Igal lapsel oma pill” Osula Harjumäel
kell 15.00 Võrumaa orienteerumiskolmapäevak Vastseliina alevikus
- 16. mail**
kell 17.30 Kogukonna maheturu ja täika avaüritus Vastseliina meierei aias
kell 19.30 Tantsuõhtu Toomas Anniga Varese Paigas
- 17. mail**
kell 9.00 Loosi kevadlaad Loosi mõisa pargis
- 18. mai**
kell 10.00 Võru maakonna “Laulukarussell” Puiga rahvamajas
- 19. mail**
kell 19.00 Alle-Saija Teatristuudio komöödia “Isamaa pääsukesed” Kungla seltsimajas
- 21. mail**
kell 14.30 Vastseliina muusikakooli eelõppe ja 1. klassi lõpukontsert Vastseliina muusikakoolis
- 22. mail**
kell 17.00 Vastseliina muusikakooli 4. klassi lõpukontsert Vastseliina muusikakoolis
- 23. mail**
kell 18.00 Vastseliina muusikakooli õpetaja Ermo Talviku õpilaste kontsert Vastseliina rahvamajas
- 24. mail**
kell 19.00 Võru maakonna tantsupidu Võru Kubija laululaval
- 25. mail**
kell 9.30 Sõmerpalu särg 2025 kalapüügivõistlus Sõmerpalu paisjärve ääres
- 27. mail**
kell 17.00 Lõpuaktus ja 7. klassi lõpetajate kontsert Vastseliina muusikakoolis
- 31. mail**
kell 15.00 Võru muusikakooli sümfooniaorkestri kontsert Vastseliina Katariina kirikus

JUUNI

- 1. juunil**
kell 12.00 Lastekaitsepäev Piusa külastuskeskuses
- 7. juunil**
kell 12.00 Vastseliina isetegevuslaste kiigepüha kevadkontsert Vastseliina rahvamaja õuel
kell 14.00 Kääpa kooli 190. juubel ja vilistlaste kokkutulek
- 11. juunil**
kell 19.00 Varese akustika, esinevad Jaagup Kreem ja Taavi Langi
- 15. juunil**
kell 12.00 XI Võrumaa seltskonnalaulupäev Navi seltsimajas
- 15. juunil**
kell 14.00 Lasva rahvamaja näitetrupi Näitelust etendus “Retro puhkus”, Hanikase näitetrupi etendus “Puhketuba” ja Loosi külateatri etendus “Pisuhänd” Lasva veetorni juures
- 21. juunil**
kell 11.00 Vana Aja Päev Vastseliina piiskopilinnuses
kell 18.00 Õhtulaulud Vastseliina rahvamaja ees
kell 19.00 Varese jaanisimman ansambliga Qvalda Varese Paigas
kell 21.00 Vastseliina metskonna pidu Mari-Leeni ja ansambliga Kurjad Plaanid
- 23. juunil**
kell 19.00 Hawaii jaaniöö Sulbi vabaõhulaval

NÄITUSED

- Vastseliina rahvamajas on üleval Ago Ruusi näitus “Me oleme vastseliinlased!”.
- Vastseliina piiskopilinnuses on üleval käsitöölise Sergei Augusti raudrüüde ja karistusmaskide näitus.

Väljaandja: Võru Vallavalitsus (Võrumõisa tee 4a, 65605, Võru linn)
Koostaja, toimetaja ja küljendaja: Võru valla avalike suhete spetsialist Katariina Ummelk

Trükk: Printall AS, Tallinn
Kohaletoimetamine: Omniva
Tiraaž: 4500 eksemplari
Ilumine: 11 korda aastas igal kuul, välja arvatud juulis
Loe digilehte: voruvald.ee/voru-valla-teataja

Järgmine leht saabub postkasti juunikuus. **Artikleid järgmisesse lehte ootame 23. maiks e-posti aadressile ajaleht@voruvald.ee.** Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada.